

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

6. **ביום 14.11.12** ניתן פסק דין בהסכמה בתביעת האם למשמורת (תמ"ש 10111-08-12) ונקבע כי משמורת הקטינים תהא בידי האם.

זמני השהות נקבעו בהתאם להסכמות הצדדים ביחידת הסיוע, כאשר נקבע כי האב ישהה עם הקטין בימי ב' וד' בין השעות 16:30-19:30 וכל סופ"ש שני מיום ו' בשעה 16:00 ועד למוצ"ש בשעה 19:00.

הסדרי השהות של האב עם הקטינה היו באותם הימים כמו הסדרי השהות עם הקטין, אולם למשך שעה אחת בלבד כל פעם ולאחר מכן האב והקטין יהיו לבדם.

7. **ביום 30.1.14** אושר הסכם גירושין כולל שנערך בין הצדדים (תמ"ש 10099-08-12 ותמ"ש 10127-08-12) (להלן: "**הסכם הגירושין**"). במסגרת הסכם הגירושין הסכימו הצדדים על אופן חלוקת הרכוש והסכימו כי דירת המגורים תעבור לידי האם. עוד הסכימו הצדדים על מזונות הקטינים בסך 1,000 ₪ לחודש עבור כל קטין עד להגיעם לגיל 18 (כאשר יפחת גובה המזונות ל-1/3). סכום זה כולל מדור לאור הסכמות הצדדים כי דירת המגורים תעבור לידי האם. כמו כן הוסכם כי האב יישא במחצית הוצאות רפואיות חריגות והוצאות חינוך חריגות.

8. בסמוך לאחר עריכת הסכם הגירושין, עברו האם והקטינים להתגורר בנתניה בסמוך להוריה, והאב עבר להתגורר ברחובות בקרבת הוריו. יצויין כי האם טוענת כי המעבר לנתניה נעשה בהסכמת הצדדים. האב טוען כי הדבר נעשה בלא ידיעתו או הסכמתו. בין כך ובין כך, האב לא הגיש תביעה בעניין מעבר הקטינים לנתניה.

9. אין מחלוקת בין הצדדים כי עם מעבר מגורי הקטינים לנתניה, האב חדל מלקיים את הסדרי השהות שנקבעו באמצע השבוע. עם זאת, בסמוך להגשת התביעה הנוכחית חזר האב לשהות עם הקטינים בנתניה פעם אחת באמצע השבוע.

10. **בשנת 2016** הכירה האם את בעלה הנוכחי (להלן: "**בן זוגה של האם**"). בחודש 9/2016 השניים עברו להתגורר יחדיו בנתניה וביום 25.11.16 נישאו בנישואין אזרחיים. ביום 18.10.18 נולד לשניים בן משותף.

11. **ביום 26.12.17** האם הגישה בקשה ליישוב סכסוך (י"ס 53774-12-17). לאחר הודעת הצדדים בהסכמה על רצונם לקיצור תקופת עיכוב ההליכים, ניתן פסק הדין ביום 10.1.2018 במסגרתו הוריתי על קיצור תקופת ההליכים וסגירת התיק.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

12. **ביום 8.3.18** הגיש האב בקשה לעיכוב יציאת הקטינים מן הארץ (תלה"מ 18-03-17297).
הבקשה אושרה והצו ניתן במסגרת תורנות. יצויין כי הצו הוסר פעמיים בהסכמה במהלך
ההלך לצורך יציאת האם עם הקטינים לאנגליה, פעם אחת ביום 21.2.19 לצורך חופשת הפסח
ופעם שניה ביום 17.11.19 לצורך יציאתם לחופשת החנוכה.

13. **ביום 26.4.18** הגישה האם את תביעתה דגן להגירתה עם הקטינים לאנגליה (תלה"מ 18-04-51201).
(18).

14. **ביום 3.6.18** התקיים קדם משפט בפני במסגרתו הסכימו הצדדים למינוי מומחה לבחינת נושא
ההגירה. ביום 4.6.18 ניתנה החלטה במכלול העניינים במסגרתה הוריתי על מינויה של הגב'
הדרה בר (להלן: "המומחית"). במסגרת ההחלטה הוריתי כי המומחית: "תערוך בדיקה האם
טובת הקטינים בהגירה עם אימם לבריטניה, ואם כן – כיצד ניתן להבטיח את הקשר שלהם
עם אביהם. ואם לא – האם טובת הקטינים להעברת המשמורת לאב, היה והאם תעבור בכ"ז
לבריטניה, וכיצד אז ניתן להבטיח את הקשר שלהם עם אימם". עוד הוריתי כי המומחית
תיפגש עם הקטינים, ההורים, בן זוגה של האם והורי הצדדים וכי הצדדים יישאו בהוצאות
המומחית בחלקים שווים.

15. **ביום 18.12.18** הוגשה חוות הדעת של המומחית (להלן: "חוות הדעת").
חוות הדעת בחנה את רצון הקטינים, את הקשר של הקטינים עם כל הורה ועם בני הזוג של
ההורים. המלצות חוות הדעת היו להתיר את הגירת הקטינים עם האם לאנגליה ודאגה
לשמירת הקשר באמצעים טכנולוגיים וביקורים בארץ 3 פעמים בשנה:

"המלצות.

1. יש להתיר הגירת הילדים הבן והבת לאנגליה עם אימם. אין מקום
להעברת המשמורת של הילדים לאביהם.

2. האם תדאג כי יהיה לילדים קשר אינטרנטי וטלפוני זמין ופתוח עם
אביהם.

3. האם תדאג להביא את הילדים שלוש פעמים בשנה לביקורים בארץ:
מחצית חופשת הקיץ; עשרה ימים עד שבועיים בחגי תשרי או בחופשת
חג המולד/חנוכה; בפסח.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

4. האב יהיה רשאי לבקר את הילדים באנגליה בתאום עם האם ובהודעה של שבועיים. "

16. ביום 18.12.18 התבקשה תגובת ההורים לחוות הדעת. לאחר שתגובות הצדדים לחוות הדעת הוגשו (האם הסכימה עם ההמלצות ואילו האב ביקש לפסול את חוות הדעת), נעתרתי לבקשת האב והתיק נקבע ליום 29.4.19 לחקירת המומחית.

17. ביום 29.4.19 נערכה חקירת המומחית במשך מספר שעות.

18. לאחר תום חקירת המומחית ולבקשת הצדדים, נקבע התיק ליום 10.7.19 לחקירת הצדדים וליום 28.7.19 לחקירת בני זוגם של הצדדים.

19. ביום 24.7.19 דחיתי את בקשת האב למינוי אפוט' לדין לקטינים (בקשה 10). במסגרת נימוקיי לדחיית הבקשה ציינתי כי הבקשה הוגשה לקראת תום מועדי ההוכחות ולאחר קבלת חוות דעת המומחית אשר יש בה מענה לשמיעת רצון הקטינים ובחינת טובתם:

"לאחר בחינת הבקשה והתגובה לה, דין הבקשה להידחות.
הבקשה הוגשה לקראת תום דיוני ההוכחות (שלא הסתיימו במועדים שנקבעו בשל הליכה לקראת המבקש במיצוי מלוא זכויותיו הדיונית לחקירה ולפי בקשותיו). לא שכנעוני מה יהיה "הערך המוסף" בשלב הזה למינוי אפוט' לדין לקטינים. הבקשה הוגשה לא בראשית ההליכים אלא לאחר שהתקבלה חוו"ד המומחית מטעם בימ"ש שנפגשה עם הקטינים ובחנה את מצבם. בכך יש מענה לבחינה מקצועית של הקטינים.
יתרה מכך, בינתיים גם נשמעו חקירות שני ההורים ולא שוכנעתי כי הקטינים צריכים "ייצוג נפרד" משני הוריהם. שני ההורים היטיבו להציג את עמדותיהם בחקירותיהם ושניהם פירטו גם מה הם סבורים כי טובת הקטינים לפי ראות עיניהם. לאחר ששמעתי את ההורים (ובהמשך לכתבי טענותיהם בתיק כמובן) ולאחר חוו"ד המומחית וחקירתה – אין מקום למינוי נוסף של אפוט' לדין. העתרות לבקשה תיצור מסלול עוקף לחוו"ד המומחית והמלצותיה בדרך של הלכה למעשה מינוי מומחה נוסף שייתן

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

המלצות באותם עניינים בדיוק. זו אינה המטרה של מינוי אפוט' לדין
לקטינים.

מאחר והקטינים נבדקו ומאחר וההורים מיטיבים להציג את עמדותיהם
בעניין זה, איני רואה מה יסייע המינוי לבירור המחלוקות אלא יוביל
להימשכות רבה של ההליכים ולמעשה לתחילת הליכי ההוכחות כמעט
מראשיתם – שהרי יידרש להגיש דו"ח ואז חקירות של האפוט' לדין ואז
חקירות משלימות להורים. בסופו של יום ולאור התמונה הרחבה הפרוסה
כבר בפני בימ"ש אין מקום בעת הזו למינוי המבוקש.
הבקשה נדחית."

20. במקביל גם דחיתי את בקשת האב לשמיעת הקטין (בקשה 11). בנימוקי החלטתי ציינתי כי
התרשמתי כי הבאת הקטין בפני תהווה "שימוש" בקטין כעד ואינו בטובתו, בפרט כאשר
בפועל ההורים היטיבו להציג את עמדת הקטינים בפני בימ"ש:

"הבקשה הוגשה לקראת תום דיוני ההוכחות (שלא הסתיימו במועדים
שנקבעו בשל הליכה לקראת המבקש במיצוי מלוא זכויותיו הדיוניות
לחקירה ולפי בקשותיו). נימוקי הבקשה ובפרט במועד בו הוגשה, לא
שיכנעונוי מה יהיה "הערך המוסף" בשלב הזה לשמיעת הקטין. יתרה
מכך מהבקשה עולה כי האב סבור כי מטרת שמיעת הקטין הינה למעשה
הבאת הקטין כעד וכסיוע לראיותיו של האב בתיק ולחיזוק עמדתו. זאת
מבלי להיכנס אף לסוגיה של שיתוף הקטין בהליכים המשפטיים ע"י
האב, שעולה מהבקשה עצמה. לא זו מטרת שמיעת הקטינים ושיתופם
בהליך. הקטינים נבדקו על ידי המומחית והמומחית נחקרה. האב סבור –
וטענותיו ייבחנו לעומק בפס"ד – כי חו"ד מוטעית. עובדה זו אינה מקנה
זכות להפוך את הקטין ל"עד" בתיק לטובת האב ולדרוש ממנו הלכה
למעשה לבחור צד בין הוריו.

בנוסף, משמיעת שני ההורים עולה כי הקטין הוא קטין חכם ורגיש
המתמודד בתקופה לא פשוטה ועם אי וודאות רבה הקשורה להליכים.
משמיעת שני ההורים בחקירותיהם כבר עולה כי יש לשמור דווקא על
המקום שבו הקטינים אינם נדרשים לבחור צד ואינם נדרשים להעיד
לטובת מי מהוריהם.

בנוסף בפני בימ"ש יש כבר את דו"ח המומחית שפגשה את הקטינים
מספר פעמים ואת עדויות ההורים עצמם לגבי מצב כל קטין. לא שוכנעתי
כי טובת הקטין בעת הזו שמיעתו על ידי בית המשפט ויתרה מכך,
שוכנעתי כי דווקא שמיעתו בנסיבות הקיימות עלולות ליצור אצלו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

מעורבות פסולה בהליך ושימתו בין שני הוריו באופן שיזיק לו. בנסיבות
הללו זכותו העצמאית של הקטין גוברת על רצון האב בשמיעתו.
שמיעת קטינים לא נועדה למקצה שיפורים לראיות ועדויות ההורים.
מאחר והקטינים נבדקו ומאחר וההורים מיטיבים להציג את עמדותיהם
בעניין זה, ולאור מה שהציגו ההורים עצמם לגבי מצבו של הקטין, איני
סבורה כי שמיעתו של הקטין תסייע לבימ"ש וטייב עימו. ושוכנעתי כי
היא אף לולה להזיק לו.
על כן, הבקשה נדחית."

21. בתיק התקיימו 4 דיונים (מתוכם 3 דיוני הוכחות), הוגשו סיכומים בכתב (ואושרו 2 בקשות
בהסכמה לדחיית הגשת הסיכומים), לאחר כל זאת ניתן כעת פסק הדין.

ב. טענות הצדדים

טענות האם

22. האם טוענת כי מאז גירושי הצדדים, היא משמשת הורה מרכזי עבור הקטינים ומספקת את כל
צרכיהם הפיזיים והנפשיים כאחד. לטענתה, טובת הקטינים הינם לחיות בקרבתה ועל כן יש
לאשר את הגירת הקטינים עימה לאנגליה.

23. האם טוענת כי האב אינו כשיר לשמש כהורה משמורן. לטענתה, מאז מעבר הקטינים לנתניה
בסמוך לאחר גירושי הצדדים, האב אינו רואה את הקטינים באמצע השבוע. הקטינים גדלו
"בחסד אבהי" כלשונה, והאב אינו מעורב בפרטי היומיום של הקטינים (לרבות קשר עם ביה"ס
או סיוע רפואי לקטינים, ובפרט לקטין אשר נולד עם מום בליבו ותחת ביקורות שנתיות בביה"ח
שניידר). האם טוענת כי האב מציג מצג שווא לפיו הוא מעוניין או מסוגל לשמש כמשמורן
לקטינים, בניסיון למנוע את הגירת האם והקטינים לאנגליה.

24. האם טוענת כי ההגירה לאנגליה הינה לטובת הקטינים ולטובת התא המשפחתי החדש שבנתה
יחד עם בן זוגה. האם טוענת כי הציגה תוכנית הגירה מפורטת העומדת בדרישות החוק
והפסיקה, במסגרתה היא ובן זוגה מעוניינים להגר לאזור כפרי באנגליה, בסמוך לעיר
מנצ'סטר, שם יוכלו לקנות בית רחב ולגדל את הילדים ברווחה. לטענתה, מערכת החינוך
באנגליה מתאימה לצרכי הקטינים, הטבע, באזור אליו מעוניינים להגר, יטיב עם הקטינים,
כמו גם השפעת התרבותי המתאים יותר לצרכי הקטינים. כמו כן, חלק ממטרות ההגירה הוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

שיקום חייה, מימוש כישרונותיה ופיתוח קריירה עצמאית, דבר שלא הצליחה לעשות במהלך השנים בארץ.

25. האם טוענת כי ביכולתם שלה ושל בן זוגה לעמוד בהוצאות הנדרשות לקיום תוכנית ההגירה כמו גם להבטיח את שמירת הקשר בין הקטינים לאב והבאת הקטינים לארץ ככל שביהמ"ש יורה. כמו כן האם מדגישה כי היא תמשיך להקפיד על הבאת הקטין למעקב והטיפול הרפואי לו נדרש מידי שנה בישראל.

טענות האב

26. האב טוען כי יש לדחות את התביעה ולקבוע כי טובת הקטינים הינה להיוותר בארץ, מרכז חייהם מאז שנולדו, וכי ניתוקם מהאב אינו בטובתם. לחילופין וככל שבית המשפט יורה על הגירת האם, עותר האב כי הקטינים יוותרו בארץ ומשמורתם תעבור לידיו.

27. האב טוען כי מאז ומתמיד היה קרוב לילדיו ומעורב בחייהם והוא מהווה דמות הורית תומכת ואוהבת לקטינים. לטענתו, מעבר האם לנתניה נעשה בלא ידיעתו והסכמתו והדבר גרם לקושי בקיומם של זמני השהות באמצע השבוע, אולם זמני השהות של הקטינים עימו כל סופ"ש שני הינם משמעותיים ומוצלחים והוא היה ועודנו מעורב בחייהם, חרף התנהלותה של האם אשר מקבלת החלטות באופן חד צדדי ותוך ביטול ההורות שלו. כמו כן במשך קרוב לשנתיים האחרונות עם ניהול ההליך חזר האב לראות את הקטינים גם באמצע שבוע. לטענתו, מתוך התחשבות בטובת הקטינים הוא נמנע מלנהל הליכים משפטיים וקיבל את המצב הנתון שהאם הציבה בפניו בו הקטינים מתגוררים בנתניה, במרחק משמעותי ממנו.

28. האב טוען כי מטרת הגירת האם הינה טובתה האישית ושאיפותיה המקצועיות ולא טובת הקטינים. לטענתו, האם לא "נקטה אצבע" כלשונו לפיתוח הקריירה שלה בארץ ומטרת המעבר היא להקל על בעלה של האם- בן זוגה אשר לא השתלב בארץ. לאב טענות כנגד "ההורות" של בן זוגה של האם. האב טוען, האם מבטלת את ההורות שלו ופועלת לניתוק הקשר בינו לבין הקטינים.

29. לטענתו של האב מעבר הקטינים לאנגליה ייפגע בטיב ובאיכות הקשר שלו עם הקטינים ויזיק להם רגשית והתפתחותית.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

30. האב טוען כי תוכנית ההגירה שהציגה האם אינה מפורטת דיה ואינה משקפת את טובת הקטינים. כך למשל, לטענתו מוסדות החינוך אינם תואמים את עולם הערכים והצרכים הרגשיים של הקטינים.

31. לטענתו של האב, הקטינים אינם מעוניינים לעבור לאנגליה ומעוניינים כי שני הוריהם יישארו בישראל.

32. האב טוען כי יש לפסול את חוות דעת המומחית. חוות הדעת אינה מקיפה דיה, המבדקים שהמומחית ביצעה אינם תואמים לגיל הקטינים ואינם המבדקים המתאימים לעשות במקרה הנוכחי. עוד טוען האב כי המומחית סייעה אקטיבית לאם בבניית תוכנית ההגירה וכן לא שיקפה את מלוא הדברים בחוות הדעת באופן מהימן ומדויק, בעיקר בדברים הנוגעים לאב ולבת זוגתו ולמורכבות העניין אצל הבן לעומת הבת.

ג. דיון והכרעה

33. לאחר בחינת טענות הצדדים בכתב ובעל פה, בחינת חוות הדעת, שמיעת המומחית ושמיעת עדויות בני זוגם של הצדדים, דין תביעת ההגירה להתקבל מהנימוקים שיפורטו להלן.

34. חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962 קובע שקביעת מקום מגורי הקטין הוא אחד מתפקידי ההורים (סעיף 15) ואם ההורים לא הגיעו להסכמה בנושא זה, בית המשפט יכריע "כפי שייראה לו לטובת הקטין" (סעיף 25).

35. יודגש כבר בראשית הדברים – הצדדים שניהם הינם הורים מיטיבים לילדיהם. לא מצאתי כי יש ממש בטענות של ההורים, אחד כלפי השני, הנוגעות לתפקודם ההורי ובעיקר טענות האב כנגד האם. התרשמות הינה כי שני ההורים חיוביים ועם קשר חם ואוהב עם הקטינים.

36. בפסק הדין המנחה לעניין התנאים לקבלת היתר להגירתו של קטין רע"א 4575/00 פלוני נ' אלמוני, קבעה השופטת דורנר כי בקשת ההגירה תיבחן לאור עקרון טובת הילדים וכאשר יש לבחון פרמטרים שונים לשם כך: דעת הילדים, איכות הקשר שלהם עם כל הורה, שמירת קשר עם ההורה הלא מהגר, יכולת הקליטה בסביבה אליה יהגרו:

"בקשת הגירה של הורה עם ילדיו תיבחן לאור עקרון טובת הילדים בלבד.

בעניין זה יתחשב בית-המשפט בדעת הילדים; באיכות הקשר בין הילדים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

1 לכל אחד משני ההורים; ביכולת האובייקטיבית והסובייקטיבית לשמירת
2 קשר בין הילדים להורה שהמשמורת לא בידיו, אם תאושר הגירת הילדים,
3 ונכונות ההורה שבידיו המשמורת לסייע בקיומו של קשר זה ובמסוגלות
4 הילדים להיקלט בסביבה אליה מתבקשת ההגירה. אמות-מידה אלה
5 יישקלו לאור נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה".

6 (ראו: רע"א 4575/00 פלוני נ' אלמוני, סעיף 13 לפסק דינה של כב' הש' דורנר
7 ((8.1.2001)).

8 37. בפסק דין שניתן לאחרונה בעמ"ש 19-08-34332 פלונית נ' אלמוני פורטו העקרונות על פיהם
9 יש לבחון תביעה לשינוי מקום מגורי הקטינים (לרבות בהגירה לחו"ל):

10 3. בפסה"ד המנחה בנושא הגירת ילדים לחו"ל, ברע"א 4575/00 פלונית נ'
11 אלמוני, פ"ד נה (2) 321 (2001), נקבע כי בקשת הגירה של הורה תיבחן
12 לאור עיקרון טובת הילד בלבד ו"אין חולקים על זכות ההורה שבידיו
13 המשמורת להגר מהארץ". נפסק כי:
14 "שאלת ההכרח בהגירה ככלל אינה רלוונטית להכרעה בסוגיית המשמורת
15 על פי עיקרון טובת הילדים. אמנם להחלטת ההורה להגר השפעה ניכרת
16 על חיי הילדים, אך על בית המשפט להכריע מהי האפשרות הטובה ביותר
17 בעבור הילדים במצב שנוצר בלי להסיט את מבטו מטובת הילדים
18 להתנהגות נאותה בעיניו של ההורה".

19
20 4. בבע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית (1.5.06) שעסק אף הוא בהגירה לחו"ל,
21 נקבע כי יש לקחת בחשבון גם את:
22 "זכותו של ההורה המשמורן להמשיך בחייו, לקבוע את מהלך חייו, להקים
23 תא משפחתי חדש או לפתוח בדרך חדשה... יצירת מסגרת זוגית חדשה...
24 חמה ותומכת... הדבר אף עשוי להיטיב עם הילדים, מבלי לפגוע כהוא זה
25 בקשר שלהם עם ההורה האחר".
26 עקרונות אלו יפים מקל וחומר, שעה שמדובר במעבר למקום מגורים אחר
27 בישראל.

28
29 5. בע"מ 119/08 פלוני נ' פלונית (13.8.08) שדחה ערעור על פסק דין של
30 בהמ"ש לענייני משפחה שהתיר העתקת מגורים של קטינים מאילת
31 למרכז הארץ, נקבע בדעת הרוב כי:
32 "השאלה אינה אם הקטינים כשלעצמם צריכים את המעבר והאם המעבר
33 ייטיב עימם. השאלה גם אינה האם המעבר מוצדק. השאלה היא, מה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

טובתם של הקטינים במצב שנוצר כאשר האם מבקשת לעבור ואין לבדוק
אם יש צידוק למעבר והאם התנהגות האם נאותה".

באותו מקרה נקבע, כי יש לבחון ראשית את יכולת הקטין לעשות את
המעבר ולאחר מכן תיבחן השאלה האם המעבר גורם לניתוק או לפגיעה
בקשר עם ההורה השני. דהיינו "יש להישיר מבט לבחינת טובת הקטינים
במצב שנוצר".
ראו גם: רמ"ש 799-09-18 ש.א. נ' ח.א (5.11.18).

6. בין היתר, יש לקחת בחשבון שהמצאות האם המשמורנית במקום שבו היא
מרוצה ומאושרת, משפיע על הקטין ועל רווחתו (ראו למשל: עמ"ש 9963-
11-06 פלונית נ' אלמוני (10.8.11)).

(ראו: עמ"ש 34332-08-19 פלונית נ' אלמוני סעיף 3-6 לפסק דינו של השופט שילה (26.11.19)).

38. על כן יש לבחון לאור חוות הדעת וטענות הצדדים האם טובת הקטינים בהענקת מקום
המגורים עם האם לאנגליה או העברת המשמורת של הקטינים לאב והישארותם עימו בישראל,
כך שהילדים יעברו לגור עימו ברחובות.

39. חוות דעת המומחית כוללת 17 עמודים, והיא הוגשה לאחר קיומם של מפגשים עם הקטינים,
עם כל הורה בנפרד ועם בני זוגם, וכן לאחר קיומם של מפגשים פרטניים בין המומחית לכל
קטין ועריכת בדיקות פסיכודיאגנוסטיות.

40. חוות הדעת בחנה את המצב המשפחתי הנוכחי ומצב הקטינים, את היחסים בין הקטינים לכל
הורה ולבני זוגם של ההורים, את רצון הקטינים ומהי טובתם תוך בחינת החלופות השונות.
לבסוף הומלץ לאשר את הגירת האם והקטינים לאנגליה תוך הבטחת הקשר בין האב לקטינים.

41. עמדת האם לחוות הדעת – האם מסכימה להמלצות חוות הדעת ומבקשת ליתן להן תוקף של
פסק דין. האם טוענת כי חוות הדעת מפורטת ומקצועית, מקיפה את כל הדברים שנתבקשה
לבחון, והאב מתנגד לחוות הדעת רק מאחר ותוצאותיה אינן עולות בקנה אחת עם דעותיו, ולא
מסיבה הקשורה במומחית או באופן ביצוע חוות הדעת.

42. עמדת האב לחוות הדעת – האב מתנגד להמלצות חוות הדעת וטוען כי במסגרת חוות הדעת
ניתן משקל מופחת לשיקולים מהותיים ובשל כך שחוות הדעת אינה משקפת את טובת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- 1 הקטינים. לטענתו, חוות הדעת לא שיקפה נאמנה ולא נתנה משקל מהותי לקושי בנתק בין
2 הקטינים לאב ובפרט לקטין.
3
4 43. בחינת חוות הדעת מעלה כי הינה מעמיקה ומקיפה ובחנה היטב את מצב כל אחד מהקטינים,
5 ומצב ההורים וטענותיהם. חוות הדעת בחנה את החלופות השונות והמלצות חוות הדעת
6 מנומקות ומבוססות היטב.
7
8
9 44. האם ביקשה לאמץ את חוות הדעת. האב ביקש לפסול את חוות הדעת והעלה טענות קשות
10 הקשורות להתנהלות המומחית אשר לטענתו סייעה לאם בבניית תוכנית ההגירה וכן "סיננה"
11 (כלשונו) מידע מהותי מתוך פרק הממצאים בחוות דעתה. עוד טוען האב כי המומחית לא שקלה
12 כראוי את מכלול השיקולים הנדרשים ובפרט את החריגות ומורכבות העניין אצל הבן לעומת
13 הבת.
14
15 45. להלן אבחן את טענות האב לגבי חוות הדעת.
16
17 46. טענת האב כי הבדיקות לא היו מותאמות לגיל הקטינים ובפרט לגילו של הבן - ב"כ האב טענה
18 כי הבדיקות שנעשו ע"י המומחית לא היו מותאמות לגיל הקטינים ולא היו המבחנים
19 המתאימים לבחינת מצבם ורצונותיהם של הקטינים (ראו : סעיף 17 לסיכומי הנתבע).
20
21 47. התרשמתי כי חוות הדעת הינה מקיפה ומקצועית ושיקול הדעת הוא של המומחית בבחירת
22 המבחנים המקצועיים אותם היא העבירה לקטינים וכן כיצד לתאר את המפגשים והמבחנים
23 שנעשו בפניה.
24
25 48. לצורך עריכת חוות הדעת המומחית שוחחה עם כל אחד מההורים ובני זוגם יחד ולחוד וכן
26 קיימה 2 פגישות עם האב והקטינים (מתוכן אחת עם בת זוגתו), שתי פגישות בין האם, בעלה
27 של האם והקטינים וכן פגישות פרטניות של כל קטין עם המומחית. כמו כן המומחית עיינה
28 במספר מסמכים מתוך ההליך המשפטי.
29
30 49. במסגרת המפגשים הפרטניים ערכה המומחית מבחנים לקטינים אותם פירטה במסגרת חוות
31 הדעת. המומחית בחנה את הקטינים באמצעות ציורים, העתקת צורות, בנדר ומבחני סיפורי
32 C.A.T ועם הבן אף ערכה מבחן של השלמת משפטים (ראו : עמ' 2 לחוות הדעת).
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

50. התרשמתי כי המבחנים נערכו בסביבה נעימה ומתחשבת ברצון הקטינים, גילם ומצב הרוח שלהם במהלך הפגישה ומבלי להאיץ או לדחוק בהם. המומחית ציינה כי אף קטעה את אחת הפגישות עם הבת "באמצע" מאחר והבת הייתה עייפה והבדיקה המשיכה בפגישה השנייה (ראו: תחותית עמ' 10 לחוות הדעת). המומחית אף בחנה את התעודות האחרונות של הבן ממוסד לימודיו (ראו: עמ' 13 לחוות הדעת).

51. בחקירתה פירטה המומחית את ההבדלים בין המבחנים ומהם השיקולים המקצועיים שהנחו אותה בבחירת המבחנים. המומחית השיבה לשאלה לגבי בחירת מבחני C.A.T לבן:

ש: למה לא ציינת את זה בחוות הדעת? אני בוחנת את הבן לא במבחן הראוי לגילו אלא,

ת: אני כתבתי מה עשיתי ואת יכולה, הנה את שואלת אותי, לא שאלת אותי את זה בשאלות ההבהרה, יכולתי לענות על זה בשאלות ההבהרה.

[...]

ש: אני שואלת למה לא ציינת כי הבן הוא בן 10.5.

ת: כן.

ש: והמבחן הנורמלי, המקובל בעולם הפסיכולוגיה לגילו הוא TAT ולא CAT.

ת: כן, על פי שיקול דעתי, את כל המבחנים ומה שצריך אני עושה על פי שיקול דעתי. על פי שיקול דעתי, ה-TAT כמו שהוא בנוי היום, הוא לא מתאים לימינו אלה, הוא לא מתאים לילדים. הוא שחור ולבן.

[...]

ת: לא בחרתי במבחן אחר, החלטתי שאם אני רוצה לקבל מהילד משהו מעולמו הפנימי, אני מעדיפה להשתמש ב-CAT שהוא במרחק של כשנתיים ממה שמקובל באופן סטנדרטי, על פני להשתמש במבחן שעל פי שיקול דעתי ושיקול דעתם של מרבית הפסיכולוגים, הוא לגמרי לא מתאים יותר. "

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 12, ש' 30 – עמ' 13, ש' 19).

52. יצוין כי נפלה טעות במספור הסעיפים בפרק סיכום והמלצה בחוות הדעת. המומחית אישרה זאת בחקירתה. אולם מצאתי כי מדובר בטעות סופר אנושית ולא יותר מכך (ראו: חקירת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

המומחית מיום 29.4.19, עמ' 21, ש' 19-34). ואין מדובר בטעות שבאה לידי ביטוי בתכני חוות הדעת או נימוקיה.

53. טענת האב כי המומחית לא בחנה את רצון הקטינים - חוות הדעת עסקה רבות ובהרחבה ברצון הקטינים תוך פירוט והבחנה בין רצונה של הבת ובין רצונו של הבן והמורכבות השונה עבורם בשאלת ההגירה. עוד על כך יפורט בבחינת שאלת ההגירה וטובת כל קטין בהמשך.

54. טענת ב"כ האב כי המומחית לא פירטה בחוות הדעת את מלוא האירועים והנסיבות שהיו במהלך הכנת חוות הדעת ושימשו לגיבוש עמדתה – ב"כ האב טענה בסיכומיו כי המומחית "לא טרחה לפרט בחוו"ד מדוע הקטין נבדק ב-CAT מבחן השלכתי שאינו מותאם לגילו. ... גם בחקירתה כשלה המומחית ולא הצליחה לנפק הסבר המניח את הדעת בנוגע לשוני במבדק שנערך לבן" (סעיף 17 לסיכומי האב).

55. כמו כן טענה ב"כ האב כי המומחית לא ציינה בפני בית המשפט כי הבת נבחנה ב-9 כרטיסיות ולא 10, וכי המומחית בחרה שלא לצרף ממצאים מבחינת כרטיס אחד מתוך ה-9 (ראו: סעיף 18 לסיכומי האב) וכי המומחית לא שמרה על כל הציורים שערך הבן בעת המבדקים (ראו: סעיף 20 לסיכומי האב).

56. בנוסף טענה ב"כ האב כי במסגרת חוות הדעת תוארו לכאורה (כך בלשונה) המפגשים עם כל אחד מההורים ובני זוגם, הבדיקות הפסיכודיאגנוסטיות, שכללו לכאורה ציורים (כך בלשונה) (ראו: סעיף 6 לסיכומי האב).

57. המומחית נשאלה בחקירתה ארוכות לגבי ציוריו של הקטין (גם לגבי מספר הציורים שצייר, יכולת הציור שלו וגם לגבי הציורים ששמרה) והסבירה לגבי מהלך עבודתה ועריכת חוות הדעת:

"ש: רגע, לפני שנכנס לתוככי הציורים, עד החמישה בנובמבר אין לנו שום ציור של הבן. את מקיימת מפגשים מיוני לצורך עריכת חוות הדעת כי ביוני קיבלת את המינוי. ביולי כבר מתחילים להפגש אצלך, עד החמישה בנובמבר אין שום ציור של הבן למעט הציור החופשי של פוקימון, לא יודעת איך לקרוא לו.

ת: לא יודעת מה זה. יש ציורים חופשיים.

ש: לא, לא, בואי, בואי נתעמק בזה קצת כי זה מאוד חשוב לי.

ת: יש ציורים חופשיים, אני לא יודעת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- 1 ש: זה הציור החופשי היחיד שהצגת לנו.
- 2 ת: זה הציור היחיד ששמרתי, יכול להיות שלא שמרתי עוד. את הציורים
- 3 האלה עשיתי לו בחמישי לנובמבר.
- 4 ש: רגע, רגע, רגע, יכול להיות שלא שמרת ציורים של הילד.
- 5 ת: איזה שאלה?
- 6 ש: סליחה? מה זה סליחה? לא, לא הבנתי את התשובה, עוד הפעם,
- 7 ת: לא בהכרח.
- 8 ש: יש כל מיני ממצאים, מידע שאת אוספת לגבי חוות הדעת שאת עורכת,
- 9 באופן עקרוני ככלל, לא חוות הדעת הזו ואת אמורה לשמור אני מניחה,
- 10 בצורת עבודה מסודרת ומאורגנת, שאת שומרת בתיקה את כל מה שגרים
- 11 לך לאיסוף חומר הזה.
- 12 ת: לא בהכרח, ילדים מקמטים, ילדים, הבן ו,
- 13 ש: אה לא במהלך הפגישה מה מתקמט ומה נזרק ומה נגזר ומושמד במהלך
- 14 הפגישה, אני מדברת בסוף הפגישה.
- 15 ת: הבן והאב עשו קיפולי נייר, לא שמרתי אותם, לא, לא כל דבר אני שומרת.
- 16 ש: לא דיברתי על סוף הפגישה, לא על גזרי מטוס שהם עשו יום אחד בפגישה
- 17 ולא נשמר המטוס, לא על זה.
- 18 ת: זה הציורים שהבאתי.
- 19 ש: דיברתי על ציור מוגמר.
- 20 ת: זה הציור, מה ההתרגשות? זה הציורים.
- 21 ש: דיברתי על ציור מוגמר שהאם יכול להיות שאין פה לשקף לעיני בית
- 22 משפט? כי תראי מה קורה, את עורכת את חוות הדעת מיולי והבן מצייר
- 23 לראשונה למעט ציור חופשי אחד, רק בחמישה בנובמבר. האם נכון, זה
- 24 הציורים?
- 25 ת: נו אז מה ההתרגשות? (ההדגשות הוספו).
- 26 (ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 28, ש' 5-22).
- 27
- 28 וכן בהמשך:
- 29 "עו"ד בוארון לוי: הרעיון הוא שבחמישה לנובמבר הוא רגע לפני סגירת,
- 30 ת: מה זה קשור? אני עושה,
- 31 ש: תעני לי בכך ולא, זה המפגש האחרון שאת מקיימת לעריכת חוות הדעת?
- 32 ת: כן.
- 33 ש: וזה פעם ראשונה שהבן מצייר לך משפחה?
- 34 ת: כן.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- 1 ש: זה לא חריג בעיניך?
2 ת: לא.
3 ש: הרי הוא נבדק קודם לכן.
4 ת: במה הוא נבדק.....
5 [...]
6 ש: וקודם לכן לא מצאת לנכון להגיד לילד לצייר משפחה או שהוא לא רצה
7 לצייר לך משפחה?
8 ת: לא, לא ביקשתי קודם לא.
9 ש: לא ביקשת. גם זה חריג שלא ביקשת קודם. מהבת את מבקשת קודם.
10 ת: למה את..... ב-30 בנובמבר וממנו ביקשתי בפגישות האחרונות. עשיתי
11 את הבדיקות הפסיכו-דיאגנוסטיות, אני לא מבינה מה העניין.
12 ש: את השלמת הדברים שחסר.
13 ת: זה לא השלמה, זה עשיתי את הבדיקה ואני גם לא חייבת לעשות אותה.
14 לפעמים אני עושה אותה, לפעמים לא. מה ההתרגשות?
15 ש: נו ברור, הכול לפי שיקול דעתך, זה ברור, לא, זאת נקודת המוצא. את שמה
16 לב אבל להבדלים בין הציור?
17 ת: מה?
18 ש: את רואה את ההבדלים?
19 ת: יש משמעות לעובדה שילד מצייר דמויות מקל.
20 ש: כן?
21 ת: כן.
22 ש: מה המשמעות?
23 ת: זה בדרך כלל התחמקות.
24 ש: התחמקות מלצייר משפחה?
25 ת: התחמקות מלעשות את זה, זה ציור כלאחר יד, זה ציור בהחלט מתחמק
26 כן.
27 ש: את רואה איך הוא מצייר.
28 ת: בסדר, אז מה?
29 ש: לא אבל את שמה לב לאיך הוא מצייר.
30 ת: אני יודעת שיש לו יותר יכולות.
31 ש: שיש לו הרבה יותר יכולות, הוא ממש כשרוני בציור.
32 ת: אבל אני לא אומרת לו ציירת לא יפה, תצייר עוד פעם.
33 ש: לא זה לא היפה או לא יפה, ממש לא פיקסו עכשיו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

ת: אני מקבלת, אני אומרת לו צייר משפחה ומה שהוא עושה זה הממצא

שלי. (ההדגשות הוספו).

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 30, ש' 6 – עמ' 31, ש' 19).

58. ב"כ האב שאלה את המומחית האם הציור שהציגה בפני בית המשפט אכן צוייר על ידי הבן או שמא נתנה לו דף ריק בו רק כתב את שמו אולם הוא לא צייר את הציור בפועל:

"ש: הבן צייר את הציור הזה?

ת: מה זאת אומרת הבן צייר את הציור?

ש: אני שואלת שאלה, הבן צייר את הציור הזה?

ת: בטח לא אני. מה השאלה?

ש: אני קיבלתי תשובה.

ת: כתוב הבן.

ש: יכול להיות שהונח לבן רק דף חלק והוא רק היה נתבקש לכתוב את שמו,

יכול להיות דבר כזה?

ת: זה עוד לא קרה לי. 24 שנים אני מומחית או כמה זה משנת 1994?

ש: מצאנו עכשיו גילויים חריגים שלא,

כב' הש' סנונית פורר: לא מצאנו שום דבר חריג, זה שאת קובעת שזה חריג זה

לא אומר שזה חריג.

עו"ד בוארון לוי: אני לא קובעת, אני רק שואלת.

כב' הש' סנונית פורר: את קובעת, את קובעת.

העדה: אני מוכרחה להגיד שזה עוד לא קרה אותי ב-25 שנים שאני נחקרת על

דוכן העדים, עוד לא שאלו אותי אם נתתי לילד דף ריק,

עו"ד בוארון לוי: דף חלק.

ת: ואמרתי לילד תוכל לכתוב את שמך בבקשה? ואז אני מציירת במקומו, זה

עוד לא קרה לי. (ההדגשות הוספו).

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 31, ש' 23 – עמ' 32, ש' 6).

59. שוכנעתי מתשובותיה של המומחית שענתה סבלנות ובאורך רוח גם בעת חקירה לעומתית וארוכה. תשובותיה היו מפורטות ומהימנות.

60. המומחית ענתה באופן מלא ולא מתחמק לכל השאלות שנשאלו בפניה. המומחית נתנה ביטוי בחוות הדעת לעמדות כל הצדדים ובני זוגם ולעמדות שני הקטינים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

61. המומחית ענתה בסבלנות לשאלות שנשאלה והגיבה בכבוד גם לביקורת קשה אשר הוטחה בפניה. המומחית אף ענתה לגופו של עניין לגבי צורת העבודה שלה ושיקול הדעת המנחה אותה בכתבת חוות הדעת וניתוח הנתונים :

" התשובה היא שממצא יש לו משמעות ברגע שהוא עונה על הקריטריון ה-INTERDEPENDENCE OF CONTENTS, יש הרבה דברים. יש ממצאים שיש להם תוקף רק אם הם מופיעים פעם אחת וגם אם אדם אומר דבר פעם אחת, יש לו משמעות. אבל לרוב הממצאים במבחנים הפסיכו-דיאגנוסטיים, יש משמעות והם מקבלים משקל כשהם מקבלים הדהוד מעוד ממצאים ולכן, אני מעבירה בחוות דעתי את הממצאים האלה. אני לא מכניסה לחוות דעתי REDUNDANCY, אני לא מכניסה דברים שחוזרים על עצמם, שזה עוד מאותו דבר ואני לא מכניסה לחוות דעתי ממצאים שאין להם מי יודע איזו משמעות או שהם לא קיבלו תיקוף ממקום אחר. זה נקרא לנתח ממצאים של מבחנים פסיכו-דיאגנוסטיים. ועוד דבר את צריכה להבין או אולי אני אגיד משהו בקשר לממצאים של מבחנים פסיכו-דיאגנוסטיים. אלה הן לא נוסחאות מתמטיות שאת מנתחת אלא הם האופן שבו הבוחן אוסף אותם ונותן להם משקל ונותן להם פירוש. אתה רוצה לקוות שמי שבדק, יש לו הבנה, יש לו ידע, יש לו ניסיון ואז הוא יודע מה לאסוף. וגם הוא יודע מה לא להכניס לתמונה. לא כל דבר שקורה, יש לו רלוונטיות." (ההדגשות הוספו).

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 18, ש' 1-14)

62. המומחית ציינה כי היא משקפת רק ממצאים רלוונטיים בעיניה, כמענה לשאלת ב"כ האב מדוע חוות הדעת משקפת רק 8 מתוך 10 המבחנים שניתן היה להציג בפני הבת :

"ת: לא, אני בשלב חוות הדעת, כשאני כותבת את חוות הדעת, אני מעלה את הממצאים שאני מוצאת רלוונטיים.

ש: בדיוק, את הממצאים ובחרת להעלים שני ממצאים.

ת: לא העלמתי, מצאתי שהם לא רלוונטיים."

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 17, ש' 1-4)

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

63. בשום שלב לא התרשמתי כי המומחית 'סיננה' כלשון ב"כ האב מידע רלוונטי מעיני בית המשפט (ראו: סעיף 17 לסיכומי האב). למומחית שיקול דעת רחב במה לבחון ובמה להציג במסגרת חוות הדעת, והמומחית ענתה על כל שאלה שנשאלה מבלי להסתיר מידע או להתחמק ונימקה באופן מדויק מה שיקול הדעת בהכללת ממצא מסויים.

64. טענת ב"כ האב כי המומחית תרמה באופן פסול לבניית תוכנית ההגירה של האם - ב"כ האב טענה בסיכומים כי במהלך החקירות נודע כי: "המומחית היא זו אשר סייעה ותרמה באופן אקטיבי לתובעת ובעלה להתמקד באזור גיאוגרפי – ברדיוס קטן יותר על מנת להיטיב ולשפר את תוכנית ההגירה ובתוך כך לשנות גם את ביה"ס בו ילמדו הקטינים, כל זאת מבלי לידע את ביהמ"ש ו/או הנתבע בחלופת המיילים שנשלחו בעניין זה" (סעיף 40 לסיכומי האב, ההדגשות הוספו).

65. ב"כ האב טענה כי המומחית סייעה לאם ויש בכך כדי להצביע על פגם בשיקול דעתה המקצועי:

41. פעולות חמורות מעין אלו (שנודעו לנתבע רק בדיעבד ובמהלך עדות התובעת) - לבטח כשאין כל תיעוד לגביהן ואין כל זכר בחוות הדעת [בדיוק על אותו רעיון שייתכן וישנם ציורים שלא נשתמרו ע"י המומחית, בדיוק על אותו רעיון שהמומחית לא שיקפה את כל ממצאי הבדיקה, והכל היה נתון לשיקול דעתה]; מעמידות את המומחית מטעם בית המשפט הנכבד באור שהינו רחוק מאוד מלהיות ניטראלי וללא משוא פנים, ומצביעות דה פקטו על כך ששיקול דעתה המקצועי בנסיבות המקרה שלפנינו- נפגם.

42. בהקשר זה חשוב להדגיש, כי על פניו המומחית שמרה על קור רוח ואיפוק, והתייחסה באופן אדיש לכל השינוי באזור הגיאוגרפי- "אז בסדר". המומחית לא טרחה לפרט ולהסביר, כי היא זו שבפועל סייעה לתובעת לשנות את האזור הגיאוגרפי בו בכוונתם להשתקע.

(ראו: סעיף 41-42 לסיכומי האב).

66. אני דוחה ביקורת זו מכל וכל. המומחית, במסגרת מלאכתה וכמצופה, שאלה וביררה עם האם את פרטי תוכנית ההגירה. במסגרת בחינה זו, עלה הצורך בהתמקדות של האיזור הגיאוגרפי לצורכי הבדיקה, אולם לא בוצעו שינויים מהותיים בתוכנית. בחוות הדעת צויין מפורשות מה נאמר על ידי האם ומה האיזור שצויין על ידה. אין מדובר במידע שהוסתר מעיני האב או מבימ"ש.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

67. האם בחקירתה היא זו ששיתפה וענתה בכנות ומבלי להסתיר את תוכן הדברים שנידונו בין המומחית לבניה לעניין תוכנית ההגירה:

ש': טוב. איפה אתם הולכים לגור באנגליה? כי את כותבת אזור Peak.

ת: אני אקדים לפני שאני עונה לך על השאלה, כשהיינו בפגישות עם אדרה [צ"ל – הדרה, מדובר טעות סופר בהקלדת הפרוט'], אדרה ביקשה ממני להתמקד יותר על רדיוס יותר קטן.

ש: אדרה מומחית?

ת: כן.

ש: דוקטור אדרה ברה [צ"ל – ד"ר הדרה בר, מדובר טעות סופר בהקלדת הפרוט']?

ת: כן.

ש: או-קיי.

ת: ולכן התמקדנו על אזור של Lake,

ש: סליחה מה הדוקטור ביקשה ממך? עוד הפעם.

ת: היא ביקשה ממני להתמקד על רדיוס יותר קטן.

ש: כן.

ת: כדי שזה יהיה יותר,

ש: ממוקד.

ת: יותר ממוקד. ולכן התמקדנו באזור של Lake,

ש: ואז התמקדנו באזור של Lake,

ת: כן.

ש: כן.

ת: ולעשות שוב, בדיקה מקפת לגבי איפה ניתן לגור ובתי ספר וכו'. וגם לשלוח לה את, את המידע הזה למייל.

ש: כן.

ת: שלחתי לה את זה למייל וכמובן שכתבתי את אסנת. אסנת קוצר העורכת

דין. (ההדגשות הוספו).

”

(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 68, ש' 26 – עמ' 69, ש' 17).

68. ויודגש, האם לא ביצעה שינוי מהותי בתוכנית בעקבות בקשת המומחית. הארץ והאזור המיועד להגירה היו ידועים ומפורטים בטרם נכנסה המומחית לתמונה, ובכתב התביעה. אין מדובר בהרחבת חזית כטענת ב"כ האב (ראו: סעיף 44 לסיכומי). התמקדות זו של האם דווקא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- 1 סייע לבירור המחלוקות ואיפשרה לאב בחינה ממוקדת יותר מטעמו של תוכנית הגירה. זו
2 התנהלות שיש לברך עליה ולא להטיל בה דופי.
- 3
4 69. כמו כן לא מצאתי כי יש ממש בטענותיו של האב כי המומחית העדיפה את התובעת מראש
5 מאחר והיא המשמורנית העיקרית של הקטינים וכי המעבר של האם והקטינים לנתניה "חרץ
6 את הרושם השלילי". כך גם טענת האב כי האב ובת זוגתו יצרו רושם לא חיובי על המומחית
7 ולכן המומחית בחרה "לסלף" או "להמציא" כלשון דברים שלא נאמרו על ידם בפועל לא קיבלו
8 שום ביסוס במציאות.
- 9
10 70. מרבית השאלות בחקירת המומחית על ידי ב"כ האב ועיקר הסעיפים בסיכומיו נגעו לדופי אישי
11 ומקצועי שהוטל במומחית. אולם יצוין כי טענות אלו לא הועלו בפני בית המשפט בעת המינוי
12 או במהלך מלאכת הכנת חוות הדעת. הטענות הועלו לראשונה רק לאחר הגשת חוות הדעת.
- 13
14 71. התרשמתי כי טענותיו אלו של האב כנגד חוות הדעת נטענו בלא ביסוס של ממש ומתוך כאבו
15 הלגיטימי של האב. כפי שיפורט להלן, מלוא טענותיו של האב נבחנו לעומקן מראשית ההליך
16 ועד סופו, הן בחוות הדעת והן בדיונים בפני, גם כאשר הדבר גרר הימשכות ההליכים.
- 17
18 72. לבקשתו של האב בכתב ההגנה, נבחנה האפשרות על ידי המומחית בהתאם להוראות בית
19 המשפט להעברת משמורת הקטינים לידי האב. עם זאת, יודגש כי האב לא עמד באופן מלא
20 אחר רצונו הנטען להעברת המשמורת לידי. האב לא הציג בפני המומחית או בפני בית המשפט
21 תוכנית מפורטת וממשית כיצד תועבר המשמורת, באם תאושר בקשתו. אף בסיכומיו נושא
22 העברת המשמורת לידי האב הוזכר אך ורק בפסיקת הפתיחה של הסיכומים ולא לאחר מכן
23 כלל. האב לא פירט בסיכומים כל נימוק ממשי מדוע יש להעביר את המשמורת לידי ומה
24 הנימוקים לכך בהיבט של טובת הקטינים.
- 25
26 73. יצוין עוד כי לאורך כל סיכומיו של האב אין התייחסות כלל לעדותו שלו, למעט אזכור אחד,
27 העוסק בתיאום הפגישה הראשונית בין האב, בת זוגתו והקטינים, פגישה אשר בת זוגתו של
28 האב לא יכלה לנכוח בה מסיבות הקשורות לעבודתה. האב ובת זוגתו טענו בכעס כי המומחית
29 הציגה את היעדרותה של בת זוגתו כדבר שלילי, באופן "המסלף" את האמת כלשונו, כאשר
30 לטענתו היעדרותה הייתה ידועה למומחית מראש בשל קשיים טכניים (ראו: סעיף 48 לסיכומי
31 האב).
- 32
33 74. מכאן עולה כי האב בסיכומיו לא התייחס לסעדים שהוא עצמו ביקש ולא פירט כיצד עדותו
34 סייעה להוכחת טענותיו בהליך.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

75. עם זאת יודגש, כי ההתרשמות מחקירתו של האב הייתה התרשמות חיובית ביותר וסייעה לקבל תמונה מורכבת ושלמה יותר של המשפחה. האב העיד היטב, היה מהימן וניכרה אהבתו ודאגתו לילדיו. אולם לא היה בעדות זו, משמעותית וטובה ככל שהייתה, מלשנות את התמונה הכוללת לגבי כלל המשפחה ובפרט לגבי טובת הקטינים.

סיבת ההגירה

76. בעמ"ש 19-08-34332 פלונית נ' אלמוני צויין מפורשות כי: "השאלה אינה אם הקטינים כשלעצמם צריכים את המעבר והאם המעבר ייטיב עימם. השאלה גם אינה האם המעבר מוצדק. השאלה היא, מה טובתם של הקטינים במצב שנוצר כאשר האם מבקשת לעבור ואין לבדוק אם יש צידוק למעבר והאם התנהגות האם נאותה".
(ראו: סעיף 5, עמ"ש 19-08-34332).

77. בהתאם לכך אין צורך לבחון את השאלה האם המעבר המבוקש מוצדק והאם התנהגות האם נאותה. יצויין כי במכלול נסיבות משפחה זו שוכנעתי כי מעבר האם לאנגליה הינו מתוך רצון לשקם את חייה, לפתח את הקריירה שלה ולהיטיב עם התא המשפחתי החדש שנוצר לה ולקטינים, ולא מתוך רצון לנתק את הקטינים מאביהם חלילה.

78. המומחית גם התרשמה כי סיבת ההגירה הינה לגיטימית:

"סיבת ההגירה: האם מבקשת להגר לאנגליה עם בעלה שהוא יליד אנגליה על מנת לשפר את איכות ורמת חיי המשפחה, וללמד ולהתפתח בתחומי מקצועה. סיבת ההגירה הינה לגיטימית ואין בה מניע לא לגיטימי, כלומר, אין ברצונה של האם להגר על מנת להרחיק את הילדים מאביהם."
(סעיף 1 בפרק סיכום ודיון, עמ' 14 לחוות הדעת).

79. האם בחקירתה תיארה את הקשיים שהיו לה במשך השנים לפתח את עצמה וכי כעת היא חשה שהיא עומדת בפני פרק חדש בחייה אשר יאפשר לה לפתח את עצמה מקצועית:

" ואני בוא נאמר נאבקתי ונלחמתי במשך השנים שגידלתי את הילדים לבד, כדי לשים להם אוכל על השולחן, כדי לשלם את החשבונות, כדי לתת להם את האפשרות לקבל את החינוך הכי טוב שיש. עכשיו, אחרי שהכרתי את בן זוגי והתאפשר לי קצת יותר בוא נאמר לנשום, גם מבחינה כלכלית, אני רוצה לממש

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

את עצמי. אני רוצה למצוא לעצמי איזה שהוא תחום, איזה שהיא עבודה שאני
אוכל לבוא לילדים שלי ולהגיד להם, אמא עובדת בזה ולהתגאות.
[...]
אני מתביישת בדרך כלל במה שאני עובדת. "
(פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 83, ש' 18-8).

80. האם נשאלה מדוע לא פיתחה את עצמה מבחינת קריירה בארץ :

"[...] בארץ לא יכולתי.

[..]

כי כשגידלתי את הילדים בעצמי, והייתי צריכה לעבוד משרה מלאה, לא יכולתי
גם ללכת וללמוד באוניברסיטה, ולא יכולתי גם לשלם את שכר הלימוד של
האוניברסיטה. בן אדם שלומד באוניברסיטה, אפילו אם הוא עושה תואר שני
והוא צריך יומיים בשבוע ללמוד, צריך לעבוד משרה חלקית."
(ראו : פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 83, ש' 34-26).

81. המומחית בדקה בין היתר גם את הקשר שבין הקטינים לבעלה של האם. המומחית ציינה כי
הקטינים חשים בנוח ואוהבים את בן זוגה של האם, אולם ברור להם כי אביהם הביולוגי הוא
אביהם היחיד ובעלה של האם אינו תופס את מקומו של האב בחייהם כדמות האבהית בחייהם :
"לבעלה של אימם יש מקום בעולמם הפנימי והמציאותי של הילדים היות והוא נמצא שם
יומיום ולוקח חלק פעיל בגידולם. מדובר בגבר בוגר ונעים הליכות שחש עצמו בר מזל שזכה
לחיות עם שני ילדים אלה והוא מאוד שמח בהם. הילדים מרגישים מאוד נוח אתו אך בשום
אופן הם אינם מתבלבלים והם יודעים היטב מי הוא אביהם ומי הוא בן זוגה של אימם, כמו
שהם אינם טועים לחשוב שבת זוגו של אביהם באה במקום אימם. " (סעיף 8 פרק סיכום ודיון,
עמ' 15 לחוות הדעת).

82. ההתרשמות מחקירת האם ובן זוגה היא כי ההגירה אינה נובעת מרצון להרחיק את הקטינים
מאביהם או להחליף את אביהם בדמות אב חלופית. התרשמתי כי האם רואה חשיבות רבה
בקשר בין הקטינים לאב ותפעל לשימורו, וכי מטרת ההגירה הינה לגיטימית לצורך שיקום
חייה והטבה בחיי הקטינים כפי שהיא רואה אותה.

83. האב טען כי האם יכולה ללמוד בישראל ולפתח את הקריירה בישראל, ולכך שהאם יכולה
להשתכר בכבוד בארץ ולהגשים את מטרות ההגירה גם בישראל. כאמור לעיל על פי הפסיקה,
שאלת המניע אינה מהווה גורם מכריע בשאלת ההגירה. עם זאת, כאשר בחנתי את תשובותיה
של האם בחקירתה, תשובות בעלה בחקירתו וכן התרשמות המומחה כולם שוללים מניע לא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

לגיטימי להגירה. על פי הפסיקה אין מקום לקבוע להורה האחד כי הוא יכול למצוא אלטרנטיבה תעסוקתית, השכלתית או משפחתית על פי רצונו של ההורה השני.

84. יודגש, כי טענת האב כי ההגירה אינה בטובת הקטינים והמניע למעבר לא יגשים את טובתם נבחנה לעומק תפורט להלן בהרחבה.

85. **המומחית** בחקירתה ציינה כי כל מקרה של הגירה כולל בתוכו קושי של פרידה של קטינים מהורה אחד, וציינה כי היא אינה רואה במקרה שלפנינו מקרה יוצא דופן וכי חרף הקושי, במצב שנוצר, בבחינת "מיזעור נזקים" המלצותיה בחוות דעתה הינה הגירת הקטינים עם האם לאנגליה: **"השאלה בתיק הגירה היא כזאת, אם אמא מהגרת ואב נשאר בארץ, זאת הסיטואציה, איך נמזער את הנזקים, איך נמצא את טובת הילדים בסיטואציה הזאת. זהו, זו השאלה. זה שזה סיפור כואב, זה שזה סיפור עצוב? יש בזה פנים כאלה כן"** (פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 40, ש' 33-30).

86. מתוך התרשמות זו, כי סיבת ההגירה הינה לגיטימית, יש לבחון את השאלה האם במצב שנוצר, בו האם מעוניינת להגר לאנגליה, האם טובתם של הקטינים הינם להגר עם האם או להישאר בארץ ולעבור למשמורת האב.

טובת שני הילדים

87. המומחית נפגשה עם הילדים ועם משפחת האם ומשפחת האב בנפרד. המומחית פירטה בחוות הדעת את התרשמותה ממפגשים אלו, וניתחה את הקשר בין הקטינים להוריהם ובני זוגם כפי שעלה ממפגשים אלה.

88. מחוות הדעת עולה כי הבת חפצה במעבר והרעיון של ההגירה פשוט לה יותר מאשר לבן. הבן נמצא בקשר קרוב יותר עם אביו מאשר הבת ורעיון ההגירה מעלה אצלו קונפליקט נאמנויות ומורכבות.

89. **בפגישת האינטראקציה שנערכה בין הבת והבן לבין האם ובן זוגה** התרשמה המומחית כי הבת חשה בנוחות, רואה באם את המשפחה שלה ומתרגשת מהרעיון של הנסיעה לאנגליה. לעומת זאת הבן הביע את חששותיו מההגירה והגעגועים שיהיו לו לאביו באם יהגר:

"מגיעים במצב רוח טוב, הילדים יודעים למה הם באים אלי. "כי צריך להחליט אם לנסוע לאנגליה". הילדים מציעים רעיון: "לנסוע לאנגליה לכמה זמן... לשנות בערך... נגור באנגליה ונדבר אנגלית..."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

1   הבת אומרת: "אני רוצה מאוד לטוס לאנגליה... אף פעם לא טסתי לאף ארץ...
2   (לבן) אתה התגעגעת לאבא אז לא רצית...". אמא אומרת בחיוך שהבת רצתה
3   לחטוף מהעננים ולטעום.
4   הבן לא רוצה לנסוע. "אני אתגעגע לאבא".
5   הבת אומרת לו: "אתה פוחד שתתגעגע לאבא". הבן בוכה. "אני רגיל פעם
6   בשבועיים".
7   הבת אומרת שהיא לא תתגעגע. "אני יבוא לבקר אותנו יותר".
8   הילדים מספרים שהם רואים את אבא פעם בשבועיים "אבא לוקח לשישי שבת
9   ובקיץ ובחגים".
10   הבת שואלת אם אבא יבוא לבקר באנגליה. "הוא ידע איפה נגור?".
11   הבת רוצה להיות באנגליה, היא רוצה בריכה וטרמפולינה. הבן לא רוצה לעזוב
12   חברים. הבת אומרת: "ניסע לכמה זמן ונראה איך זה ואז נחליט אם לגור או
13   לא".
14   אמא מספרת שהם מתכננים לגור במקום של טבע, יהיה להם בית עם חצר
15   גדולה וחיות בחצר. הבת אומרת: "בן זוגה של האם ואמא רוצים לעשות לנו
16   כיף".
17   הבן יושב רוב הזמן בשקט ליד אמא, הבת מתרוצצת בחדר בחדווה, נרגשת,
18   מחבקת את אמא, עוברת לשבת על הברכיים של בן זוגה של האם.
19   הבן לא מתרגש מהנאות החיים שאמא מביחה לו באנגליה. הבן אומר שהוא
20   יתגעגע לאבא ולסבים ולכל המשפחה. הבת מנסה לשכנע אותו שכדאי: "רצית
21   לטוס? יהיה לך כיף" הבן רוצה לטוס לשבועיים. (ראו: עמ' 7-8 לחוות הדעת).

90.   המומחית ציינה לגבי הקשר בין בן זוגה של האם לילדים כי: "שני הילדים יצרו קשר טוב מאוד
23   עם בן זוגה של האם, הוא מלווה אותם לבתי הספר, מבלה איתם. הילדים שמחים בהולדת
24   אחיהם התינוק" (ראו: תחילת עמ' 4 לחוות הדעת).

91.   המומחית ציינה עוד כי היא: "מתרשמת שחיי היומיום וכל מטלות היומיום מתבצעות בבית
27   של אמא על ידי אמא ובן זוגה. אצל אבא הילדים מבלים ומטיילים ונהנים" (ראו: תחילת עמ'
28   9 לחוות הדעת).

92.   בפרק הסיכום ודיון של חוות הדעת הביעה המומחית את התרשמותה כי האם היא המשמורנית
31   העיקרית וממלאת תפקידה נאמנה, וכי אין סיבה הקשורה לטובת הקטינים לשינוי המשמורת:
32   "האם היא ההורה המשמורן של הילדים מאז פרידת ההורים עת היה הבן כבן כשלוש שנים
33   והבת אך נולדה. האם הייתה תמיד זו שדאגת חיי היומיום של הילדים הייתה אצלה. האב
34

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

תפקד תמיד כהורה מבקר ומארח. אין כל סיבה הקשורה בתפקוד האם או בטובת הילדים על מנת שתיפגע זכות וחובות האם כהורה משמורן בשל רצונה להגר לאנגליה עם בעלה וילדיה כולם. אין כל סיבה הקשורה בטובת הילדים לפגוע ברצף הטיפולי של האם בילדים בתוך המשפחה שהיא הקימה." (ראו: סעיף 2 פרק סיכום ודיון, עמ' 14 לחוות הדעת).

93. **בין האב לילדים התקיימו 2 פגישות אינטראקציה**, האחת ללא בת זוגתו של האב, שלא יכלה להגיע לפגישה הראשונה, ופגישה אחת משותפת של ארבעתם. במפגשים אלו עלה כי הגם שהקטינים אוהבים את האב, הם חשים פחות בנינוחות עימו מאשר עם האם.

94. המומחית תיארה את תחושות האב להגירת הילדים: **"האב מתנגד להגירת הילדים, מתנגד לניתוקם ממנו, גם ככה קשה לאב השבועיים שהוא לא רואה אותם. האב מחובר לבן. הבן הוא בשר מבשרו, ילד שאוהב את הדברים שהאב עצמו אוהב... הפרידה מאבא תפגע בבן. האב נותן הרבה לילד וכל דקה שהם ביחד הם מנצלים לכך, הם מרבים לטייל בארץ יחד"** (ראו: עמ' 7 לחוות הדעת).

95. בשיחה שהתקיימה בין הילדים לאב התרשמה המומחית מאווירה מתוחה מזו שהתקיימה בפגישה בין הקטינים לאם, וכן מכעסו של האב כלפי האם ומהקושי של האב שלא להביע את ביקורתו על האם בפני הילדים, חרף שאין זה בטובתם של הילדים לשמוע ביקורת כלפי אימם:

"היה פער גדול באווירה בין המפגש של הילדים עם האם ובן זוגה לבין המפגש בין האב והילדים. אמנם האב דיווח שהילדים אמרו לו שהיה כיף אצלי והם מאוד רצו לבוא שוב. אלא שהילדים היו קפואים, הרבה פחות משוחררים ופתוחים. האווירה ההתחלתית הייתה מתוחה מאוד.

האב היה כעוס. דיבר על הקושי שלו עם תכנית ההגירה של האם. דיבר על כך שיש שלוש אפשרויות:

שיהגרו עם אמא, שיישארו בארץ עם אבא או שהכל יישאר כרגיל. הבן רוצה שהכל יישאר כרגיל. זה מה שהוא מעדיף. הוא היה רוצה לבוא יותר לאבא. הבן מצטער שאמא עזבה רחוק לנתניה. האב אמר שזה מרחק שאפשר היה להתגבר עליו, אמא יכולה הייתה להשתתף במאמץ אבל אמא לא הסכימה להביא אותם חצי דרך. האב החל אומר דברים קשים נגד אמא באוזני הילדים. נדהמתי, יש להודות. ביקשתי ממנו לחדול באחת. אמרתי לו שזה לא תקין להגיד דברים לא יפים על אמא באוזני הילדים. האב אמר שהוא מבין את זה אבל קשה לו שהילדים שלו סובלים ובוכים בגללה. האווירה הייתה לא נוחה, היה קשה להתאושש ממה שאמר ומתגובה שלי לכך. הבת לקחה על עצמה את התפקיד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

של שיפור האווירה והבאת שמחה לסביבה. היא ביקשה לצייר, ציירה ציור שמחה ואהבה לאבא. " (ההדגשות הוספו)(ראו : עמ' 9 לחוות הדעת).

96. גם בפגישה שהתקיימה בין הילדים לאב ולבת זוגתו התרשמה המומחית מאווירה מתוחה :

"האווירה שוב מתוחה ולא משוחררת. הילדים אינם נינוחים כפי שראיתם עם אימם ועם בן זוגה. כולם יושבים קפואים למדי. אני עושה מאמץ להפשיר את הקרח. גם הבת היא מעסיקה אותי, מבקשת צבעים רוצה לצייר. בת זוגתו של האב פאסיבית, לא מנסה להעסיק את הילדים או לנהל איתם שיחה, אבל כשהבת ניגשת אליה היא נענית לה ברצון ובשמחה והילדה קולעת לבת זוגתו של האב את שערה. נראה שיש להן מסורת של משחקים ועיסוקים של בנות ולאבא ולבן עיסוקים משותפים של בנים.
אני מציעה לבן דבר מה לעסוק בו ביחד עם אבא. מתנהלת שיחה. יש להם חוויות משותפות, זיכרונות טובים יחד של משחקים משותפים, טיולים שעשו שהם אוהבים להיזכר בהם, דברים שהם אוהבים לעשות עם אבא ומקומות שהם אוהבים ללכת אליהם יחד." (ההדגשות הוספו) (ראו : עמ' 9 לחוות הדעת).

97. המומחית הביעה את התרשמותה מרצון הקטינים וטובתם בעניין ההגירה, אשר עולה בקנה אחד עם תפיסת האם כבית המרכזי שלהם :

"שני הילדים רוצים להשאיר את מצבם המשפחתי כמות שהוא, כלומר, משפחתם היא משפחת האם והאב הינו הורה מבקר. שניהם מבינים את משמעות ההגירה, כל אחד מהם בדרכו. הבת אינה מוכנה לשקול אפילו הישארות עם האב וחיים מחוץ למשפחתה. הבן שקל אפשרות זו אך היא מילאה אותו בחרדה ורווח לו רק כשהשתכנע שלא ייסעו בלעדיו והוא לא ינתק מאמו ומשני אחיו. התא המשפחתי החדש שהקימה האם הוא תא מתפקד וחם ומיטיב עם הילדים ומשמש עבורם מודל לקשר חם ואוהב של מבוגרים זה לזו והורות חמה ומיטיבה של הורים לילדים. בעלה של האם אוהב את הילדים ושמח בהם ומתפקד כמבוגר אחראי בחייהם ואינו נכנס בשום צורה לתחרות עם אביהם של הילדים.
רצונם של הילדים הוא ברור, שניהם רוצים להמשיך להיות חלק ממשפחתם והיא משפחת אימם. אי אפשר להוציא את הילדים ממשפחתם ולהעבירם למשמורת האב בגלל רצונה של האם להגר." (ההדגשות בקו – הוספו). (ראו : סעיף 6, עמ' 16 לחוות הדעת).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

98. יצויין כי המומחית ענתה בכנות בחקירתה כי רצון הקטינים – בין אם רצונם להגר ובין אם רצונם שלא להגר – אינו נובע מהבנה אמיתית של מהי הגירה ומשמעותה. המומחית ציינה כי הגירה תמיד מתחילה מרצון של אחד ההורים להגר:

” זה לא קשור, אף ילד לא קם בבוקר ואומר אני רוצה להגר לאנגליה. תמיד ההגירה, תמיד היא תוצאה של מהלך של מבוגרים. ילד לא יוזם הגירה. וילד יכול להרגיש כל מיני דברים. ילד יכול לרצות, ילד יכול לא לרצות, היה הבדל ברצון של הבת, הבדל ברצון של הבן. [...] היה הבדל. אף לא אחד מהילדים יכול להבין עד תומו, את המשמעות של הגירה. ”

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 35, ש' 21-26)

99. המומחית תיארה בחקירתה את האיזונים השונים שיש לבצע בין רצון הקטינים לבין יתר השיקולים הנבחנים בעת עריכת חוות דעת לגבי הגירה וציינה כי רצון הקטינים אינו חזות הכל, אלא רכיב אחד מיני רבים שיש לקחת בחשבון:

”ש: אז בכל זאת אני שואלת, בשיקולים סיבת הגירה ועמדותיו של הילד או הילדים או ילד מול ילדה כי כל אחד מביע רצונות שונים.

ת: כן, זה תלוי בגיל, כן.

ש: אז מה יותר נתפס בעיניך, לא תתני יותר משקל לרצון הילד?

ת: לא.

ש: לא תתני יותר משקל לרצון הילד?

ת: לא בהכרח אלא,

ש: את כותבת משהו אחר בספר.

ת: אלא התמונה הכללית היא חשובה. ”

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 36, ש' 2-10).

וכן בהמשך:

”ש: הבנתי. אם נחזור אחורנית נגלה שעמדת הילד לא ממצת אצלך את השיקול ה,

ת: זה לא השיקול המרכזי ולא השיקול היחיד.

ש: מה השיקול המרכזי בעיניך? איך את מ,

ת: אין שיקול מרכזי, זאת מרקחת של כל השיקולים ביחד. יש תמיד טוב ורע,

יש בכל סיטואציה, יש שיקולים לכאן ולכאן. לא תמיד יש שיקול אחד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

שמכריע. יש מצבים חריגים שבהם יש שיקול אחד ומכריע שאם ילד
שהוא חולה ורק במקום אחד בעולם מטפלים במחלה שלו אז זה שיקול
מכריע וכל יתר השיקולים נסוגים מפני השיקול הזה אבל זה לא המצב. "
(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 45, ש' 14-21).

100. העולה מחוות הדעת, הוא כי רצונה של הבת הינו להגר עם האם. כך למעשה גם רצונו של הבן,
הגם כי עבורו מדובר במהלך יותר מורכב וקשה. בסופו של יום ההתרשמות הינה כי רצון שני
הקטינים הינם להגר עם האם, במידה וזו תהגר לאנגליה.

101. שוכנעתי כי טובתם של הקטינים להישאר עם אימם אשר משמשת ביתם המרכזי. שוכנעתי כי
רצון הקטינים הינו להישאר עם האם ועם אחיהם הקטן.

102. עוד שוכנעתי כי טובתם הינה להישאר יחד זה עם זה. אין מקום להפריד את שני האחים זה
מזה, או את שני האחים מאחיהם החדש שנולד. הקטינים רואים בך הנולד כאחיהם לכל דבר
ואין מקום גם להפרידם ממנו. זו הייתה גם מסקנת המומחית בבחינת טובת הקטינים (סעיף 5
פרק סיכום ודיון, עמ' 16 לחוות הדעת).

103. במסגרת פסק דין בתמ"ש 12-10-28398 שניתן על ידי, סקרתי את הזכות והחשיבות של
האחאות עבור קטינים, בנפרד מהזכויות ההוריות. במסגרת פסק הדין בחנתי את הפסיקה
והספרות המשפטית אשר כולן מצביעות על שינוי מגמה לכיוון של זכות האחאות כזכות
עצמאית מזכויות ההוריות אשר יש לבחון בעת מתן החלטות בטובת הקטינים (ראו: סעיפים
80-101 לפסק הדין בתמ"ש 12-10-28998).

104. בע"מ (ת"א) 10/99 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ציינה כב' השופטת רוטלוי את
זכותם הנפרדת של הקטינים לזהות ושייכות, וכן כי קשרי המשפחה של הקטינים הינם
מרכיב חשוב ומהותי בזהותם. עוד ציינה כי כאשר מציאות החיים יצרה יחסי קרבה שהם יחסי
משפחה יש להכיר בהם כחלק מזהותו של הקטין וטובתו:

"ענייני הרואות: לקטינים זכות עצמאית לזהות. על המדינה מוטלת
החובה להגן על זכותם זו של הקטינים לזהותם. קשרי המשפחה של
אדם מהווים מרכיב בזהותו. מקום שבו מציאות החיים יצרה בין אדם
לזולתו יחסי קרבה, שכמוהם כיחסי משפחה, הרי שיחסי אלו
מהווים חלק מזהותם של הצדדים ליחסי אלו. זכותם של הקטינים
להגנה על מרכיבים אלו בזהותם. זכותם של קטינים להכרה משפטית

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

ביחסי קירבה משפחתית שהם מקיימים בפועל עם מי שהם רואים בו הורה.

זכות זו נגזרת מעקרון כבוד האדם המרחף מעל דברי החקיקה כולם, וזכות זו, כאמור, אף קבועה בסעיף 8 לאמנה בדבר זכויות הילד, כמפורט לעיל." (ההדגשות הוספו).

ראו: ע"מ (ת"א) 10/99 פלונית ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו] פ"מ(1) תש"ס-2000 (10.5.2001), סעיף 4.10. לפסק דינה של כב' השופטת רוטלוי.

105. בענייננו, אין מחלוקת כי בין הבן לבת ישנם קשרי אֶחָאוּת קרובים ומשמעותיים. קשרי האֶחָאוּת החזקים נוצרו גם בין הבת והבן לבין אחיהם הקטן. אל מול זכויותיהם של האם ושל האב, עומדת זכותם של האחים לגדול יחדיו ולדבוק זה בזה, בעיקר לנוכח העולה מחוות הדעת כי זהו רצונם הן של הבן והן של הבת. התרשמתי כי **קשרי האֶחָאוּת** הינם חלק מזהותם של הבן והבת והם נותנים לקשרים אלו מקום מרכזי בחייהם ובהתפתחותם האישית, הרגשית והמשפחתית.

106. כאמור לעיל, התרשמתי לטובה מעדותו של האב. עדותו הייתה עקבית ומהימנה. ניכרה בעדותו הקושי והכאב מנסיבות העבר ורצונו האמיתי והכן לשימור הקשר עם הקטינים ובפרט עם הבן. אהבת האב ניכרה לאורך כל ההליך ואין בקבלת התביעה בכדי להפחית מכך. אולם, לצד האהבה הגדולה של האב לקטינים נבחנה טובתם בנסיבות הקיימות מהן עולה כי טובתם להגר עם האם. גם בחינה פרטנית של מצב כל קטין הובילה את המומחית למסקנה התומכת בהגירה.

טובתה של הבת

107. בכל הנוגע לבת עולה מחוות הדעת כי הבת נולדה למציאות של הורים גרושים, ומאז ומתמיד ראתה בבית האם ומשפחת האם כמשפחתה המרכזית. ממצאי חוות הדעת הינם כי הקטינה הבת מעוניינת במעבר ובשימור קשר עם האב באמצעות ביקורים.

108. בשיחה משותפת שניהלה המומחית עם הילדים ועם האם ובן זוגה, הבת אומרת כי היא בתחושות מעורבות וחששות מהמעבר לאנגליה, אולם ברור לה כי היא לא מוכנה לעזוב את אחיהם הקטן (להלן: "התינוק"), בנם המשותף של האם ובן זוגה: **"אין מצב שאני אגור עם אבא", היא אומרת "אני אוהבת גם את אמא ואני לא רוצה לעזוב את אמא, ואין מצב שאני אעזוב את אחי התינוק... נטוס לאנגליה, נטוס לאבא קצת נהיה איתו ונחזור"** (ראו: סוף עמ' 13 לחוות הדעת).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

109. גם בשיחה הפרטנית שקיימה המומחית עם הבת ובמהלך הבדיקות הפסיכודיאגנוסטיות עלה כי בית האם מהווה את ביתה המרכזי של הבת. כך למשל ציינה המומחית כי: **"למרות שהגיעה באותו יום עם אביה ועם בת זוגתו של האב ציירה הילדה את אמא שלה, את התינוק, את הבניין שאימה גרה בו, את העץ ליד הבניין של אמא, ואת חברי המשפחה של אמא. אפשר היה להיווכח גם בוורבאליזציה סביב הציורים בתחושת שייכות עמוקה למשפחה מתפקדת היטב המטפלת בילדים בחום וברוך, יש מקום לכולם, ההיררכיה תקינה. המשפחה עוספת בחום את חבריה, הילדה מרגישה שייכות, רואה אהבה ודאגה בין חבריה, מרגישה אהובה ומחזירה אהבה לחברי המשפחה."** (ראו: עמ' 10 לחוות הדעת).

וכן בהמשך: **"הבת ציירה שוב ילדה ובית ועץ ומשפחה. את אמא מציירת בהשקעה רבה, מראה לי שאמא עשתה לה קוקו וצמה וקישטה לה את החצאית. מציירת את עם לב על החולצה ואת הבן עם חולצה מקושטת ואת הכלבה הזקנה שהייתה להם שכבר מתה, ומוסיפה את התינוק."** (ראו: עמ' 10 לחוות הדעת).

110. בפרק סיכום ודיון צויין בחוות הדעת לגבי הבת ויחסה עם האב כי: **"הבת אוהבת את אביה ונהנית מביקוריה ואוהבת לראות את יחסי האהבה בינו לבין בת זוגו, אך די לה במה שיש לה מאביה. מנקודת מבטה משפחת אמה היא המשפחה שלה, היא המשפחה אליה היא חשה שייכות עמוקה, שם מטפלים בה ומחנכים ומגדלים אותה ואת כל ילדי המשפחה."** (ראו: סעיף 6, עמ' 15 לחוות הדעת).

111. מחוות הדעת עולה כי הבת אינה מסוגלת לראות עצמה מחוץ למשפחת אמה: **"עבור הבת – השיקול המרכזי שהיא שוקלת הוא הקשר שלה עם אימה ועם שני אחיה. היא קשורה פחות לאביה מאשר אחיה והיא מוכנה להמשיך לשים אותו בחייה כהורה אותו תמשיך לבקר. היא מבינה שהגירה משמעותה שינוי בשכיחות הביקורים והארכת משכם. היא אינה מסוגלת לראות את עצמה חיה מחוץ למשפחת אמה"** (סעיף 7, עמ' 16 לחוות הדעת).

112. מחוות הדעת ומחקירות הצדדים עולה כי עבור הבת טובתה הינה להישאר עם האם ומשפחתה. הבת קשורה לאביה ואוהבת אותו מאוד, אולם אינה רואה בו מקום מרכזי לחייה ואינה מכילה אפילו את האפשרות של מעבר לאב וניתוקה מאמה או מאחיה. עולה כי הבת מעוניינת ומתרגשת לקראת המעבר וחוששת באופן טבעי, הכל בהתאם להבנתה ולגילה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

טובתו של הבן

113. עבור הבן שאלת ההגירה מורכבת יותר, מאחר והוא קשור לאב בנימי נשמתו ועל פי גילו יכולתו להבין את משמעות ההגירה רבה יותר. המומחית התרשמה מטיב הקשר בין השניים וציינה בהרחבה כי ניכרת אהבת האב לבנו והקושי שהריחוק עלול להביא למערכת יחסים זו.

114. המומחית תיארה את הקשר בין הבן לאביו והקושי והחשש מהריחוק ממנו: "הקושי שלו להתרחק מאביו הוא מובן. כבר עכשיו, כשהוא ואביו חיים באותה ארץ, הוא חסר את אביו. הוא רוצה מאביו יותר ממה שאביו הקדיש לו עד כה... הבן נמצא במקום אחר מאשר אחותו. אמנם, גם הוא כאחותו רואה במשפחה שהקימה אמו את המשפחה שלו, העוגן שלו והבסיס שלו, אך הוא מאוד חסר את אביו. הוא מעריך מאוד את אביו ורוצה בקרבתו. הוא מגויס להגן על עמדת אביו. הוא סובל מקונפליקט לויאליות עז בין נאמנותו לאביו ונאמנותו ושייכותו למשפחת אמו. הוא נקרע בין רצונו לגייס את עצמו לעמדת אביו, רצון לרצות את אביו ופחדו להפסיד את מה שיש לו עם אביו, לבין חרדה פן ייתלש לבדו מתוך משפחת אמו ויאבד את העוגן סביבו מאורגנים חיו, וייתלש מתוך קבוצת האחראים לה הוא שייך שכן הוא יודע היטב שהזיקה של הבת לאביה שונה מהזיקה שלו לאב, וכי אחותו ואחיו התינוק ללא ספק ילכו באשר תלך האם." (סעיף 7 פרק סיכום ודיון, עמ' 15 לחוות הדעת).

115. בחקירתה חזרה המומחית על התרשמותה בנוגע לחששו של הבן מהריחוק מאביו כי: "בסופו של דבר הוא אמר שמבחינתו הדבר שהוא הכי קשה במחשבה על ההגירה זה הפרידה מאבא שלו" (ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 36, ש' 27-28).

116. הקשר הטוב והחיבור בין הבן לאביו, כמו הקושי במצב הנתון, עלה גם במסגרת הפגישה הפרטנית שקיימה המומחית עם הבן ובמהלך הבדיקות הפסיכודיאגנוסטיות: "מתוך מבחן השלמת המשפטים: כשאבא חוזר אני מחבק אותו; אני אוהב לשחק; כשהייתי יותר קטין אבא ואמא לא התגרשו; המורה שלי היא מורה טובה; הלוואי והייתי נשאר בארץ והכל היה נמשך כרגיל; כשלא רוצים לשחק אתי אני הולך לחבר אחר; בלילה אני קורא ספר ונרדם; אמא רוצה שאני אטוס איתם לחו"ל; החברים שלי בכיתה הם חברים טובים; אני מפחד כאשר רוצים להרביץ לי; כולם חושבים שאני יפה; הלוואי ואני הייתי נשאר בארץ; המורה שלי חושבת שאני תלמיד חכם" (ראו: עמ' 12 לחוות הדעת).

117. עם זאת, גם אצל הבן עלה במבחנים כי בית האם הינה ביתו המרכזי. כאשר הבן נתבקש לצייר משפחה הוא בחר לציין את עצמו עם אימו ובן זוגה, אחותו והתינוק החדש בתוך העגלה (ראו: עמ' 12 לחוות הדעת).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

118. ההתרשמות היא כי לצד החשש הלגיטימי והטבעי מהריחוק מהאב החשש הגדול והמרכזי יותר עבור הבן הינו החשש מניתוקו מאימו ואחיו: "הוא מדבר על אי רצון להיפרד מחבריו ומשפחתו, אך הפרידה המשמעותית הקשה לו היא פרידה מאביו. האיום החריף ביותר אותו חש היה פן יאלץ להיפרד ממשפחת אמו ומאחיו" (ראו: סעיף 7 פרק סיכום ודיון, עמ' 16 לחוות הדעת).

119. בשיחה משותפת שניהלה המומחית עם הילדים ועם האם ובן זוגה היא מתארת כי רצונו העיקרי של הבן הינו להישאר ביחד עם אימו, אחותו ואחיו, חרף הקושי הגדול וחששותיו מלהתרחק מאביו: "הבן מתוח ועצוב. אני מבינה מבין השורות שבין יתר הדברים הוא פוחד שאמא תיסע בלעדיו. אני אומרת לו שאמא ובן זוגה לא יסעו בלעדיו, ככה הם אמרו לי. אמא מאשרת זאת. הילד נרגע באחת, על פניו משתרע חיוך מאוזן לאוזן. הוא אומר שהוא לא פוחד מארץ חדשה ומשפה חדשה, גם לא מבית ספר חדש, הוא אפילו ישמח לבית ספר חדש. וגם חברים זה לא נורא, יהיו לו חדשים. הוא לא רוצה להיות בלי התינוק כי התינוק קטן ואם הם לא יהיו עכשיו ביחד התינוק לא יכיר אותו. זה רק שקשה לו להיפרד מאבא. קשה לו המרחק מאבא. הוא כבר מוכן לראות את אבא רק פעם בשבועיים כמו שעכשיו העיקר לא להיפרד מאבא." (ראשית עמ' 14 בחוות הדעת).

120. המומחית ענתה בחקירתה, כפי שעלה גם בחוות הדעת, כי במצב שנוצר, חששו הגדול של הבן הוא שאימו ואחיו יותירו אותו מאחור, וטובתו הינה להגר יחד עימם:

"נשאלת השאלה בתיקי הגירה, באיזה אופן אנחנו ממזערים נזקים. והחרדה הכי גדולה של הבן הייתה כמו שהוא אמר לי את זה ואני גם כתבתי את זה, זה שהוא ישאר מאחור, שכולם יסעו והוא ישאר פה." (ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 42, ש' 3-1).

וכן בהמשך:

"אז אני אחדד ואני אגיד שהחרדה הכי גדולה של הבן היא להפלט אל מחוץ לתא המשפחתי, אמא, בן זוגה, הבת, התינוק. הוא אמר ואני גם כתבתי את זה, אני לא רוצה לחיות בלי התינוק, אני לא רוצה לא לראות אותו גדל." (ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 44, ש' 12-14).

121. המומחית תיארה בחקירתה, כי חרף המשמעות הגדולה שיש לאב בחיי הקטין הוא אינו מהווה עוגן בחייו של הבן:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

ש"ש: הילד רואה באבא דמות משמעותית בחייו, עוגן?

ת: כן. לא עוגן אבל דמות,

ש: לא היית מכנה את זה עוגן.

ת: לא עוגן, עוגן לא.

ש: איך הגעת למסקנה שהוא לא עוגן אבל דמות משמעותית כן?

ת: יש הבדל בין עוגן לדמות משמעותית מפני שמבחינת התפקידים בחיים

של האבא, התפקידים שלו כמו שכתבתי בחוות דעתי הם תפקידים של

הורה מארח והורה מבקר, הוא לא הורה,

ש: אם לבן תהייה בעיה,

ת: הוא לא הורה מגדל."

(פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 37, ש' 29-20).

122. יודגש, המומחית תיארה את היחס בין הקטין לאב כקשר חם ואוהב וחזרה רבות על הקשר המיטיב ואהבתו הגדולה של הבן לאביו. המומחית אף ציינה כי האב מעבר להיותו דמות משמעותית, מהווה "דמות התקשרות" עבור הבן, וכי הבן יפנה אליו בעת צרה, אולם שבה ומדגישה כי לבן ישנו חסך בחייו של אביו, בעיקר לאחר המעבר של האם והקטינים לנתניה ולאור כך שהאב חדל לתקופה ממושכת מלקיים את זמני השהות עם הקטינים באמצע השבוע (כך עד לניהול ההליך, שהאב שב לראות את הקטינים פעם אחת באמצע שבוע):

ש"ת: אני חושבת שכן, אבא שלו בהחלט דמות התקשרות.

ש: אוקי, אבא שלו, זה מה שרציתי לברר. אז אבא שלו, אז את קוראת לזה

'דמות התקשרות'.

ת: כן, בהחלט.

ש: חיובית.

ת: בהחלט אבל נעדרת, חסרה, בחסך."

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 38, ש' 30-18).

123. המומחית בחקירתה ציינה כי היא רואה בקשר בין הבן לאביו קשר טוב וחם אשר המעבר וודאי ישפיע עליהם, אולם כפי שכל פרידה מהורה בתיקי הגירה תשפיע על הקטין:

"העדה: הפרידה מהורה שנשאר מאחור, בכל תיק הגירה זה אחד מהקשיים

הרגילים, אחד מהאתגרים הרגילים. רוב הילדים שנמצאים בתיקי הגירה, קשורים

באופן תקין לשני ההורים שלהם. הבן לא קשור באופן יוצא דופן לאבא שלו. באופן

יוצא דופן, הבן פיתח חסך מאבא שלו בגלל מיעוט המפגשים ביניהם אבל כל ילד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

שעובר הגירה, משאיר עולם מאחור, משאיר סבים מאחור, משאיר הורה מאחור
וזה אחד האתגרים הרגילים בכל תיק הגירה.
עו"ד בוארון לוי: אז בעיניך זה קושי רגיל?
ת: כן.

ש: זה בכלל לא קושי מיוחד.
ת: לא, מה קשה בהגירה? אחד הקשיים בהגירה זה הפרידה מההורה שנשאר
מאחור והשינוי במתכונת המפגשים אתו ממפגשים תכופים קצרים למפגשים יותר
מרווחים אבל יותר ארוכים. כל ילד שעובר הגירה, זה הסיפור של ההגירה, בגלל זה
אנחנו כאן.

[..]
ת: לא, לא היה במקרה של הבן ושל הבת, שום דבר יוצא דופן, שום דבר חריג, שום
דבר דרמה יותר מהרגיל. כל מה שהיה לי להגיד כתבתי ב,
ש: את זה הבנתי כבר.

ת: כתבתי בחוות דעתי.
ש: סתם מקרה קלאסי רגיל, בייסיק, שני ילדים, 10.5, ילדה בת 6.5, אמא מחליטה
להגר, הכול בסדר, פס ירוק, LET IT GO, רגיל.
ת: זה לא מה שאמרתי אבל,

ש: ככה את אומרת, הרגע אמרת את זה.
ת: זה הסיפור של תיק הגירה, זה תיק הגירה. תיק הגירה זה הסיפור שלו ש,
ש: אז בעיניך כל הגירה מאושרת.
ת: זה את אמרת.

[...]
ת: לא, לא, לא. השאלה בתיק הגירה היא כזאת, אם אמא מהגרת ואב נשאר בארץ,
זאת הסיטואציה, איך נמזער את הנזקים, איך נמצא את טובת הילדים בסיטואציה
הזאת. זהו, זו השאלה. זה שזה סיפור כואב, זה שזה סיפור עצוב? יש בזה פנים
כאלה כן [....]."

(ראו: פרוט' מיום 29.4.19, עמ' 39, ש' 28 – עמ' 40, ש' 33).

124. חוות הדעת לא הייתה חד צדדית לטובת האם כפי שטוען האב אלא הציגה תמונה מורכבת כפי
שהשתקפה עת נבחנה טובתו של הבן תוך שהמומחית מציינת את האתגרים והקשיים שיהיו
בעת ההגירה. המומחית לא התייחסה בביטול או הפחתה לקשיים אלה אלא הציגה אותם
מפורטות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

125. על כן ולאור הנימוקים שפורטו לעיל, שוכנעתי כי גם טובתו של הבן בפני עצמו הינה מעבר עם האם ואחיו לאנגליה. הקושי הוא קושי אמיתי ועם זאת, טובתו עדין להיות עם אימו ועם אחותו, כמו גם עם אחיו החדש שנולד.

126. יודגש ויובהר, אין בכך להפחית מחשיבות הקשר בין האב לקטין. הקביעה כי טובת הקטין להישאר עם אימו אין בה כדי לומר כי טובתו הינה בהרחקתו מאביו. אולם מדובר במאזן השיקולים בהם שוכנעתי כי טובתו בהגירה עם האם ואחיו גוברת.

127. לכך יש להוסיף כי שוכנעתי כי האם תמשיך להביא את הבן לטיפול ומעקב בישראל מידי שנה. לו היה עולה בעיני חשש לבריאותו של הבן לאור ההגירה לאנגליה, היה מצב הדברים שונה וסבירות גדולה כי התביעה הייתה נדחית.

128. יצוין כי האב כלל לא העלה את הטענה כי מצבו הבריאותי של הבן דורש הישארות בישראל (אלא רק ציין כי מצבו הנפשי הרגיש של הבן הושפע ומושפע מהמצב ומשאלת המעבר (ראו: סעיף 46-47 לסיכומי האב). האם היא זו שהעלתה עניין זה מיוזמתה וציינה כי היא מבטיחה כי המעקב הרפואי ימשך בישראל – דבר שעולה בקנה אחד עם טובתו של הבן ויאפשר גם לאב לו יחפוץ להיות מעורב בטיפול הרפואי.

129. בכל הנוגע למצבו הנפשי של הבן כפי שנטען על ידי האב בסיכומין - אופיו של הבן, רגישותו הרבה כפי שעלתה בחוות הדעת ובאמצעות עמדות שני ההורים נשקלה בחוות הדעת. ההתרשמות היא כי ההליך הנוכחי בו הוריו של הבן מצויים במחלוקת והבן חש כי הוא "נקרע" בין הצדדים משפיעה לרעה על הבן. הבן אוהב את שני הוריו. הוא חש מבין ורואה את המחלוקות בין הוריו. הוא נפגע יותר מעצם המחלוקות בין ההורים כעת לאפשרות שיהגר עם האם. חוות הדעת לא מצאה כי אין לו כוחות להתמודד עם האתגרים שההגירה תביא עימה.

בקשת האב להעברת המשמורת של הקטינים לידיו במקום הגירתם עם האם

130. האב עתר כי באם יותר לאם להגר לאנגליה, בית המשפט יורה על העברת משמורת הקטינים אליו כך שישארו עימו בישראל ולא יהגרו לאנגליה.

131. במסגרת חוות הדעת נבדקה האפשרות של הישארות הקטינים עם האב ברחובות. אולם עלה באופן ברור - הן לאור התנהלות האב בעבר והן במצב הנוכחי - כי האב אינו בשל להיותו משמורן עיקרי ובפרט כי אין זו טובתם של הקטינים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

132. בחוות הדעת התרשמה המומחית כי האב, חרף אהבתו לקטינים, משקיע זמן רב בעבודתו. המומחית התרשמה כי האב אינו מעורב דיו בחיי היומיום של הקטינים, בחינוכם ובבריאותם, חרף התהליך החיובי שעבר מאז תחילת ההליכים הנוכחיים:

"מאז פרידת ההורים תפקד האב כהורה מארח את הילדים וכהורה מבקר. הילדים עברו לגור וללמוד בנתניה לפני למעלה משלוש שנים. מאז רואה האב את הילדים פעם אחת בשבועיים ללינה אחת ובחופשותיהם לפי תיאום עם האם לימים רצופים. מרכז חייו של האב הוא עבודתו. הוא מושקע מאוד בעבודתו, מסור מאוד לעבודתו, חשוב לו מאוד להתבסס כלכלית. הילדים חשובים לו מאוד והוא מאוד אוהב אותם, אך מבחינת התאמת סדר יומו וארגון סדר יומו – צרכי הילדים מגיעים אחרי צרכי העבודה. כך אמר לי שהוא לא מגיע לנתניה לראות את הילדים באמצע השבוע כי עבודתו תיפגע. האב יודע שהבן נפגע כתוצאה מכך שהוא לא רואה את אביו מספיק והוא חסר את אביו, אבל בכל זאת השיקול הראשון שלו בארגון סדר יומו הוא עבודתו. לאחרונה האב מגיע לעיתים לראות את הילדים באמצע השבוע בנתניה כי הוא לקח על עצמו פעמיים בשבוע עבודה באולגה.

האב לא חי את חיי היומיום של הילדים ולא נושא באף תפקיד הנוגע לחיי היומיום שלהם. הוא לא היה בקשר עם מוסדות החינוך שלהם עד להתחלת המשפט הנוכחי. הוא לא מגיע עם הבן לביקורות של מצבו הרפואי. הוא לא מבשל להם ולא מארח את חבריהם במהלך השבוע ולא מביאם או מחזירם ממוסדות החינוך, הוא לא בוחר איתם חוגים ועוד ועוד, את כל אלה הוא משאיר לאם לעשות. ולמרות שהוא מעביר עליה ביקורת וחושב שהיא אינה מחנכת אותם כראוי וכיוצא באלה דברי ביקורת שהעביר עליה בפני הרי שבפועל הוא משאיר בידיה את עיקר חינוכם וגידולם של ילדיו ובמבחן התוצאה אנו רואים לפנינו שני ילדים מחונכים היטב ומנומסים, חמים ותקשורתיים, פעילים ויצירתיים, שמחים וחברותיים, תלמידים טובים, וכל אלה הם פרי השקעתה ההורית של האם אשר עליה עיקר עול הטיפול בהם.

האב נתפס כמי שמארח אותם ומטייל איתם ובונה עבורם דברים ומשחק איתם, והם אוהבים אותו מאוד ושמחים ללכת אליו. יחד עם זאת, הוא נחוה גם כמי שאינו נגיש דיו עבורם, לא זמין רגשית, עסוק בענייניו, ויש לעשות מאמץ על מנת לגייסו לקשר עימם ועל מנת לקבל ממנו התייחסות. "(ראו: סעיף 3-5 פרק סיכום ודיון, עמ' 14-15 לחוות הדעת).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

133. ההתרשמות משמיעת האב בחקירתו הייתה כי מדובר באב אוהב ומיטיב לקטינים ובפרט לבן. ניכרה אהבתו של האב ורצונו הכנה והאמיתי לשמור על קשר טוב עם ילדיו כמו גם כאבו הגדול וחששותיו המובנים מהשלכות ההגירה על היחסים ביניהם.

134. מעבר הקטינים לבית האב ברחובות משמעותו הוצאת הילדים מהסביבה המוכרת להם בנתניה ו"הגירתם" לעיר אחרת. בסיכום המלצותיה תיארה המומחית את הקושי הקיים במעבר הקטינים לבית האב: "האב מציע את עצמו כהורה משמורן אם תיסע האם. יודגש כי מרכז חיי הילדים הינו בנתניה. האב מציע לגדלם בביתו אשר ברחובות. מעבר לרחובות פירושו עבור הילדים ניתוק מסביבתם וחייהם החברתיים והמשפחתיים כפי שהם, ומן הבחינה הזו חייהם לא יישאר כפי שהם היום. האב חי סביב עבודתו אשר היא מרכז חייו. כמובן שהוא יהיה מסוגל להתארגן לגדל את הילדים ולארגן להם מוסדות חינוך ולהיעזר בבת זוגו ובהוריו לצורך זה אך זו אינה טובת הילדים אשר ניתוקם מאימם ומאחיהם התינוק יסב להם נזק רגשי כבד ומיותר." (ראו: סעיף 6, עמ' 16 לחוות הדעת).

135. בכל הנוגע לבת זוגו של האב, התרשמות המומחית הייתה כי הקטינים בקשר טוב עם בת הזוג, אולם אין מדובר בקשר משמעותי המהווה גורם בעל משקל בהתלבטות בשאלת ההגירה, חרף ההיכרות הממושכת של הקטינים עימה: "הילדים נהנים מאוד בביקוריהם את האב ויש להם קשר טוב עם בת זוגו. לא ראיתי כי לבת זוגו של האב מקום משמעותי בעולמם הפנימי של הילדים. במסגרת ההתלבטויות שהם העלו באשר להגירתם לא הוזכרה בת הזוג כלל וכלל כגורם בעל משקל בהתלבטות, למרות שהבת מכירה אותה עוד מימי היותה תינוקת והבן מכיר אותה מאז שהיה כבן 4." (ראו: סעיף 5 פרק סיכום ודיון, עמ' 15 לחוות הדעת).

136. האב בחקירתו העיד על עצמו כי אינו מצוי בקשר עם מוסדות החינוך, בעיקר מאז מעברם לנתניה:

"ש: אז למה אמרת למומחית שזאת הייתה טעות לא להיות בקשר?
ת: כי אני לקחתי אחריות על המעשה שלי, הבנתי שהזנחתי קצת את היד על הדופק כי סמכתי על מישוהו שמגדל איתי את הילדים שלי. יש לנו מטרה משותפת שהילדים יגדלו בסדר. ושהכל סביבם יהיה נוח ונעים להם. הבנתי שזה לא קרה בשנה האחרונה, איפה שהוא התפספס ומיד ברגע שהבנתי התחלתי לפעול חזרה."

(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 95, ש' 29-33)

וכן בהמשך:

"ת: בטיוולים של הבן עם בית ספר אני הייתי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- 1 ש: מתי?
2 ת: גם ביפו, וגם בנתניה.
3 ש: בכל השנים שהוא בנתניה אתה מצטרף אליו לטיולים?
4 ת: בכל השנים לא.
5 ש: אז בוא תדייק. מתי בנתניה הצטרפת לטיולי בית ספר?
6 ת: שוב אני לא זוכר תאריכים גם לפני שנתיים בערך,
7 ש: אני לא רוצה תאריכים, מספיק לי,
8 ת: גם בשנת הלימודים הקודמת הייתי איתו. גם השנה הייתי איתו בטיולים.
9 וגם ביפו הייתי איתו בטיולים. אז אנחנו מדברים על שנתיים בערך שלא
10 הייתי בטיול איתו.
11 ש: ובכלל.
12 ת: לא, הייתי איתו כל הזמן.
13 ש: לא, לא איתו, במוסד החינוך בוודאי שהיית איתו. במוסד החינוך.
14 ת: במוסד החינוך,
15 ש: בפעילויות של מוסד החינוך. ביום הורים, באספת הורים, בפעילות
16 כיתתית, בטיול, במפגש עם מורה,
17 ת: לא,
18 ש: במשהו? לא.
19 ת: לא שזכור לי אבל, קיבלתי עדכונים על כל מה שקורה. "
20 (ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 101, ש' 25-6)
21
22
23 137. כך גם ציין האב בחקירתו כי אינו עומד בקשר רציף עם בתי החולים בעניין הטיפול בבן, אלא
24 האם אמונה על כך:
25 ש: לא, אני לא שואלת כל מקום. אני שואלת עכשיו על בית חולים. לבן יש
26 בעיה לבבית, אני שואלת לגבי בית החולים. מה עשית כשהבנת שאתה
27 ממודר מכל עדכון לגבי מצב הבריאותי של הבן?
28 ת: התחלתי לבדוק איפה הכרטיס שלו. כי בלי כרטיס אני לא יכול אפילו
29 לקבל גישה. התחלתי לעשות טלפונים, לברר מי הרופאים. כי בעבר זה
30 היה בקפלן, בקפלן אני הכרתי את הרופאה שטיפלה בו ובדקה אותה.
31 ואחרי זה, זה עבר לבית חולים אחר. גם את זה הייתי צריך לחפש.
32 ש: וכשזה עבר מקפלן לבית חולים אחר שהוא שניידר? איפה אתה היית
33 במעבר הזה?
34 ת: קיבלתי עדכונים אחרי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

ש: לא היית?

ת: לא. עובדות בשטח, אני מקבל מהצד השני אך ורק עובדות בשטח. עברתי,

תבוא לקחת את הילדים."

(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 96, ש' 25 – עמ' 97, ש' 2)

138. אני סבורה כי שני הקטינים, ובפרט הבן, היו רוצים שהמצב יישאר כפי שהוא, אולם האם עותרת לאישור ההגירה עם הקטינים ועל כן נדרשת הכרעה זו.

139. בנוסף יצויין כי האם הביעה לא אחת את עמדתה כי באם לא תאושר לה הגירה עם הקטינים, היא תישאר בארץ עם הקטינים ולא תיפרד מהם. אזי ניתוק האם מהקטינים אינו אפשרות ממשית העומדת על הפרק.

140. עוד יצויין כי האב בסיכומיו, למעט העלאת הטענה כי טובת הקטינים היא להישאר בארץ, לא נימק ולא פירט כלל את שאלת העברת המשמורת לידיו וכיצד הדבר יתנהל במידה ואורה על העברת הקטינים למשמורתו. האב לא פירט ולא נימק לאור חוות הדעת והראיות בתיק מדוע בטובת הקטינים למעבר אליו. וכיצד ההעברה תראה במציאות לו תאושר.

תוכנית ההגירה

141. לצד בחינת רצון הקטינים וטובתם בשאלת ההגירה, יש לבחון את תוכנית ההגירה שהאם הציגה בפני בית המשפט ולוודא כי התוכנית עונה על צרכי הקטינים וטובתם.

142. תוכנית ההגירה פורטה על ידי האם בעיקר בכתב התביעה. האם נבדקה בעניין זה על ידי המומחית וכן השיבה על שאלות בעניין זה בחקירתה.

143. יצויין כי התרשמתי כי אף שהתוכנית אינה כוללת את הפרטים הספציפיים והסופיים של מעבר הקטינים לאנגליה – כמו כתובת מדויקת, תמונה של הבית בו יתגוררו או רישום לבית ספר המיועד, פירוט מקומות העבודה של האם ובעלה – האם הציגה תוכנית מקיפה ומפורטת דיה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

הכוללת גם חלופות שונות וכן התייחסות מקיפה לקשיים ואתגרים שיהיה על האם והקטינים להתמודד עימם.

144. ב"כ האב ציינה בסיכומים כי: "ניכר היה מתשובות התובעת לכל אורך עדותה, כי תוכנית ההגירה עוסקת במישור התיאורטי בלבד ובכוונות לעשות, וכי במישור המעשי – דבר וחצי לא נעשה, גם לא על מנת לבדוק היתכנות הדברים" (סעיף 33 לסיכומי האב). אולם בחינת התוכנית מעלה כי תוכנית ההגירה הינה ספציפית, מפורטת וממוקדת ככל האפשר בנסיבות הקיימות והיא איננה ערטילאית או כללית.

145. האם לא קבעה עובדות בשטח ואיפשרה לאב לנהל את ההליך במלואו. היא כיבדה את ההליך המשפטי ולא "הקדימה את המאוחר". האם השיבה לכל שאלה שעלתה בנושא זה והבהירה כי אינה יכולה לתת כתובת מגורים מדויקת טרם אישור בית המשפט את ההגירה. האם לא יכולה לרכוש או להשכיר דירה עד שלא תקבל אישור למעבר ותאריך למעבר בפועל. באותו האופן רישום הקטינים למסגרת חינוכית יתאפשר רק לאחר מתן פסק הדין הסופי המתיר את המעבר ורישום של הקטינים למוסד לימודי באנגליה. האם התייחסה לחלופות השונות ופירטה באופן נרחב כל חלופה אפשרית.

146. האם ענתה באופן פשוט ואמיתי כשנשאלה מדוע התוכנית שהציגה האם לבית המשפט אינה סדורה לפרטי הפרטים:

"ת: התוכנית היא סדורה בהתאם למה שאני יכולה לבצע אותה שתהיה סדורה. אני לא יכולה להתחייב לא לשכר דירה ולא לרכישת נכס, ואני לא יכולה לבצע רישום של הילדים בשום מערכת חינוך, עד שאני לא מגיעה לשמה.
ש: לא, רישום זה משהו אחר. לשכירות את לא יכולה לדעת זה הבית שאני הולכת לגור? יש כספים לערוב, לא?
ת: אני יכולה להגיד לך איזה יופי, זה הבית שאני רוצה. ועד שאני אקבל את האישור הבית הזה כבר יושכר למישהו אחר. אז, במה אני חכמה בכך שהראיתי לך זה הבית שאני רוצה לגור בו?"
(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 72, ש' 21-13).

147. גם בן זוגה של האם תיאר את הקושי בסגירת הפרטים הקטנים של התוכנית בטרם קבלת האישור להגירה והגעתם לאנגליה. כך למשל ציין כי אין ביכולת האם להגיש מועמדות לאוניברסיטה באנגליה לצורך פיתוח הקריירה שלה בטרם תעבור לגור באנגליה. עוד ציין כי לא ניתן לבצע את רישום הקטינים לבית הספר בטרם המעבר והסדרת מעמדם באנגליה. באותו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

האופן תיאר את הקושי שלו להגיש מועמדות לעבודה בטרם הצדדים יודעים מתי הם צפויים להגיע לאנגליה והוא יוכל לאייש את המשרה (ראו: פרוט' מיום 28.7.19, עמ' 126, ש' 11-12; ש' 17-18; עמ' 131, ש' 4-1).

148. אני דוחה את טענות האב כי תוכנית ההגירה מאופיינת בהיעדר ביטחון כלכלי, חוסר וודאות ויציבות, "מסע אל הלא נודע" כלשונו בסיכומיו. בחינת התוכנית מעלה כי התוכנית נבנתה מתוך חשיבה וראיית צרכי הקטינים וטובתם **בראש סדר העדיפות** לצד טובת התא המשפחתי של האם.

149. התרשמתי כי לא מדובר בהחלטה שנתקבלה בנקל או בפזיזות אלא בחשיבה ותכנון, תוך הבנה כי נסיבות החיים והגעתם לאנגליה יאלצו גמישות ושינויים מתוכנית שנכתבה בכתב תביעה קרוב לשנתיים לפני המעבר המתוכנן בפועל. היעדר הפרטים הסופיים של התוכנית תוך ציון חלופות רחבות יותר מלמד כי האם פעלה בתום לב מול האב ובית המשפט ואינה מתיימרת להציג עובדות שאינן מוגמרות או וודאיות.

150. בתוכנית ההגירה הציגה האם את **האזור אליו יעברו הצדדים – אזור "פיק"** המצוי בצפון מערב אנגליה, ובפרט **לאזור LEEK**. האם מתארת את האזור כמאופיין בשפע תרבותי ובעושר של טבע, בגיוון גיאוגרפי ונופים מרהיבים. אזור זה מצוי בקרבה מספקת לערים הגדולות, ביניהן מנצ'סטר. האם טוענת כי באזור זה הקטינים ייהנו מהחיים בטבע לצד היתרונות שיש לערים גדולות להציע לתושבי האזור, לרבות השכלה טובה וחינוך איכותי וכן קהילה יהודית גדולה ופעילה.

151. בחקירתה ציינה האם כי בחנה אפשרויות נוספות בארץ כחלופה להגירה, אולם האם ציינה כי אין ביכולתה לעמוד במחירים הנדרשים בארץ:

"ת: בדקתי אופציות בארץ, במרכז כולל אזור השרון המחירים הם

אסטרנומיים בכלל לא מתקרב, לא למחירי שכירות ולא למחירי קנייה,

זה חלומות באספמיה מה שנקרא. אתה צריך להיות,

ש: אז זה על המחירים? זה נופל על המחירים?

ת: בוודאי. אם, אם הייתה לי אפשרות, שלשום הייתי עושה את זה.

ש: או-קיי.

ת: אני אוהבת את במיוחד את אזור השרון. אני נולדתי, גדלתי בנתניה. זה לא,

כמו שאמרתי לך בהתחלה, זה לא החלטה שהיא יאללה בא לי מגניב. לא,

זה החלטה מאוד מאוד כבדה להחליט שאתה קם ורוצה לעבור למדינה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

אחרת. אבל אני יודעת שבעלויות של זירה, או מכירה וקנייה, או אפילו
שכירות אני יכולה להקשיב את המטרה הזאת במקום אחר."
(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 65, ש' 14-24).

152. המומחית בסיכום חוות דעתה ציינה בנוגע למיקום ההגירה המתוכנן:

"המקום אליו רוצה האם להגר יש בו תנאי חיים מספקים כדי למלא את כל
צרכי הילדים מכל הבחינות שילדים זקוקים לו. לילדים אין צרכים מיוחדים.
שני הילדים לא יחוו קשיים מיוחדים מעבר לאתגרים הרגילים ומצופים במצב
של הגירה". (ראו: סעיף 8, עמ' 16 לחוות הדעת).

153. בהיבט של אפשרויות החינוך באזור ההגירה המבוקש, הדגישה האם בכתבי טענותיה
ובחקירתה, כי בחירת מיקום ההגירה הינו בין היתר לאור רמת החינוך הגבוהה שיש עבור
הקטינים לצד חינוכם במרחבי טבע אשר האם מאמינה ייטיבו עימם. האם ציינה בתוכנית
ההגירה אופציה למוסד חינוכי, אולם ציינה (וכפי שהרחבתי לעיל) כי עד לאישור המעבר לא
יהיה ניתן לרשום את הקטינים במוסד לימודי ספציפי.

154. לצד מוסד הלימודים החינוכי של הקטינים, האם ובן זוגה הרחיבו לא אחת על חשיבות המשך
חינוך יהודי עבור הקטינים. האם מציינת בתוכנית ההגירה כי לצד חינוך איכותי בבתי הספר
המקומיים תקפיד ותדאג לחינוך יהודי עבור הקטינים במסגרת הקהילה היהודית המקומית.

155. התרשמתי כי האם רואה חשיבות רבה בשימור זהותם הציונית והיהודית של הקטינים והיא
התייחסה לכך בחקירתה מספר פעמים. האם ציינה כי בחירת מיקום ההגירה נבעה בין היתר
מתוך קרבת המקום לקהילה היהודית במנצ'סטר: "אחת הבחירה, הסיבות לבחירה שלנו ל-
Peak district, הקרבה שלנו, שלו לחלק היחסי שאנחנו מתכוונים אליו למנצ'סטר. שמנצ'סטר
היא העיר השנייה בגודלה מבחינת הקהילות היהודיות." (פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 85, ש' 2-
4).

156. כשנשאלה האם בחקירתה האם אינה חוששת כי מעבר הקטינים לאנגליה ייפגע בזהותם
הישראלית או היהודית ענתה:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

ש: "הבנתי. תאמרי לי, את לא חוששת לזהות העצמית של הילדים? הם גדלו
כאן, הבן גדל כמעט 11 שנה. הבת בת 7. הזהות היא זהות יהודית שלש
ישראלית. מנטליות. את לא חוששת לאובדן הזה? חשבת על זה?
ת: אני לא חושבת שקיים אובדן. כשילד גדל בבית, הזהות שלו היא על סמך
מה שהוא רואה בבית שלו. וכשהחינוך בבית הוא חינוך לזהות יהודית,
סלש ישראלית שהליבה של הבן אדם היא כזאת, אז זה לא הולך לאיבוד.
גם אם הוא חי באנגליה או שהוא חי באפריקה, או שהוא חי בכל מקום
אחר בעולם. מה שהוא יונק,
ש: ילמדו אותם את זה גם בבית,
ת: מה שהוא יונק בבית שלו,
ש: כן.
ת: זה מה שיהיה. ואם אנחנו כהורים נשמור על הגחלת הזאת, זה מה שיהיה.
ואני בכוונה אומרת את זה במילים כאלה, כי אני באה מבית מאוד, מאוד
ציוני.
ש: או-קיי.
ת: אני באה מבית של ניצולי של שואה,
ש: כן.
ת: ואני באה מבית שסבתא שלי הייתה מורה לעברית ברומניה. אצלי בבית
לא דיברו שפה אחרת.
ש: או-קיי, דיברו עברית.
ת: דיברו עברית. וכשאמא שלי הייתה מדברת יידיש עם סבתא שלי, אז אני
הייתי אומרת לה אמא תפסיקי לדבר את השפה הזאת היא.
ש: זאת אומרת שאם תהגרו בר מצווה תעשי פה? הילדים יתגייסו לצה"ל?
ת: בוודאי. המטרה שלנו היא לא לעקור ילדים מהזהות שלהם. המטרה שלנו
היא לפתוח את האופקים. לא להגיד להם זהו, עכשיו עד גיל 11 או עד גיל
7 אתם גדלתם כיהודים ישראלים ועכשיו אתם לא. לא. ממש לא. נהפוך
הוא, יש לי פה משפחה מורחבת, גדולה, יש לי 4 אחים, אה, סליחה 3
אחים. לכל אח 3 ילדים. יש לי דודים, יש לי משפחה מאוד, מאוד גדולה.
ש: באיזה הקשר את אומרת את זה שיש לך משפחה גדולה?
ת: בהקשר של הזהות שלנו. בהקשר של השורשים שלנו, של המקום הזה.
המטרה שלנו היא לא לעקור את הילדים מהשורשים שלהם, מהזהות
שלהם."

(ראו: פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 84, ש' 33-5).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

157. בן זוגה של האם הוסיף בחקירתו כי אנגליה אינה באה במקום ישראל בחיי הקטינים, אלא בנוסף: "אנחנו נבלה חלק גדול מהזמן גם בארץ ואני לא מחליף את ישראל באנגליה. אני מוסיף לישראל" (פרוט' מיום 28.7.19, עמ' 123, ש' 27-28).

158. אף המומחית בחקירתה התרשמה בנוגע לתוכנית ההגירה כי: "במנצ'סטר יש קהילה יהודית אשר בקרבה יוכלו הילדים לשמור על זיקתם ליהדותם ולשפתם."

159. בכל הנוגע ליכולות הכלכלית של האם ובן זוגה – גם נושא זה נבחן בחוות הדעת. המומחית ציינה בסיכומי חוות דעתה כי: "על פי הצהרת האם יש בידיה אמצעים כלכליים להבטיח את קליטתם של הילדים באנגליה, לספק צרכיהם, לשמור על קשר עם אביהם ולשולחם לביקורים בארץ ככל שתידרש ולערוב לקיום ביקוריהם כפי שייקבע על ידי בית המשפט." (ראו: סעיף 10, עמ' 17 לחוות הדעת).

160. האם ענתה בחקירתה על כך שהיא ובן זוגה יוכלו לעמוד כלכלית בהוצאות הדרושות עבור בניית חייהם באנגליה והן עבור שמירת הקשר בין הקטינים לאב. האם אף ציינה כי אימו של בן זוגה, אישה עתירת נכסים, תוכל לערוב ולסייע לאם ולבן זוגה בתחילת דרככם באנגליה, אולם האחריות לכך נותרת על כתפי האם ובן זוגה:

"ת: יציבות כלכלית וביטחון כלכלי זה עניין שאנחנו נדאג לו. ובמידה ונצטרך, ונצטרך איזה שהיא תמיכה, היא מסוגלת לעשות, לתת לנו את התמיכה. אבל אנחנו לא נשען עליה אם זאת השאלה שלך. ותוכנית ההגירה שלנו לא בנויה על הישענות על אימו של בן הזוג, בכלל לא.

ש: אז על מה תוכנית ההגירה בנויה?

ת: היא בנויה על שני אנשים בוגרים,

ש: כן.

ת: שרוצים לקום ולבנות לעצמם חיים איכותיים יותר להם ולילדים. והם

יעשו את כל מה שניתן בשביל לספק את זה."

(פרוט' מיום 10.7.19, עמ' 63, ש' 13-21).

161. עוד יצויין כי בחקירתו של בן זוגה של האם עלה כי הצדדים החליטו כי בשנה הראשונה האם לא תעבוד בכדי לסייע לקטינים במעבר ובהסתגלות לחייהם החדשים (ראו: פרוט' מיום 28.7.19, עמ' 123, ש' 10-12).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב

בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

162. כפי שצויין לעיל, כחלק מתוכנית ההגירה, ציינה האם כי הבן, אשר נזקק למעקב וטיפול מידי שנה, ימשיך לקבל את הטיפול כפי שהיה בעבר והגירתו לאנגליה לא תפגע בהמשכיות הטיפול והמעקב הרפואי שלו בישראל.

163. מכל המפורט לעיל התרשמתי כי מדובר בתוכנית אשר מניחה תשתית איתנה ומפורטת להגירה תוך שמירה על טובת הקטינים וצרכיהם. התרשמתי כי האם פעלה ופועלת לטובתם של הקטינים ותדאג למלא את הנקודות "החסרות" אשר יש לקבוע אותן רק בסמוך למעבר בפועל באופן שיטיב עם הקטינים ויהלום את עקרונות התוכנית כפי שהוצגה במסגרת ההליך.

164. התרשמתי כי טענות האב בסיכומיו כנגד תוכנית ההגירה והניסיון להציג מצג כי האם ובן זוגה לא יפעלו בפועל בהתאם להצהרותיהם, נטענו בעלמא ולא העלו ספק ממשי או ליקוי מהותי בתוכנית ההגירה.

הבטחת הקשר בין הקטינים לאב

165. לצד בחינת טובת הקטינים בשאלת ההגירה נבחנה מסוגלות האם להבטיח את המשך הקשר בין הקטינים לאב באם תאושר ההגירה.

166. התרשמתי כי האם מסוגלת להבטיח קשר זה ואף חפצה בכך.

167. המומחית בסיכום חוות דעתה ציינה את התרשמותה כי: "האם מסוגלת להבטיח את הקשר של הילדים עם אביהם כפי שיידרש ממנה בעת הגירתה לחו"ל, כלומר: להבטיח קשר אינטרנטי וטלפוני ולהביאם לביקורים ככל שתידרש" (ראו: סעיף 9, עמ' 15 לחוות הדעת). וכן כי: "מדובר על הגירה לאנגליה בקרבת העיר מנצ'סטר ממנה אפשר לטוס לישראל ללא קושי". (ראו: סעיף 9, עמ' 17 לחוות הדעת).

168. האם רואה חשיבות גדולה בהמשך קשר בין האב לקטינים ותדאג להבטיח את המשך הקשר, הן באמצעות הבאתם לארץ והן באמצעים טכנולוגיים יומיים.

169. אני ערה למשבר המשפחתי שהדבר יגרום לקטינים ולאב. האב עשה תהליך חיובי גם מאז תחילת ההליכים וכיום האב הינו אב מעורב יותר, שותף וקרוב לילדיו יותר ממה שהיה בעבר. אני תקווה כי האב ישקול כיצד ניתן בתוך המצב שנוצר לפעול כדי לשמר ולהבטיח את המשך הקשר הקרוב בינו לבין ילדיו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

170. יודגש כי האב לא התייחס כלל בסיכומיו לאלטרנטיבה לשאלת זמני השהות במידה וההגירה תאושר וכן לא עתר לקביעת בטוחות כלשהן.

ד. סיכום

171. אשר על כן ולאחר כל זאת, ולאחר בחינת חוות הדעת, תוכנית ההגירה ובחינת ראיות וחקירות העדים בהליך שוכנעתי כי טובת הקטינים יחד ולחוד הינה להגר עם האם לאנגליה.

172. על כן אני מתירה את הגירת הקטינים עם האם לאנגליה.

173. לצורך ביצוע ההגירה ניתנות ההוראות הבאות:

א. האם תחל ביישום תוכנית ההגירה (כתובת מגורים, רישום לבית הספר, מועדים ועוד) ותהיה בקשר רציף עם האב ותעדכנו בכל פרט מהותי.

ב. בכל הנוגע לבחירת המוסד החינוכי, האם תציג בפני האב לכל הפחות שתי אפשרויות לבחירת המסגרת והאב יהיה שותף בקבלת ההחלטה על המוסד הלימודי מראש.

174. בכל הנוגע להבטחת הקשר בין הקטינים לאב:

א. אמצעים טכנולוגיים – האם תדאג לכך שלקטינים יהיו אמצעים טכנולוגיים זמינים ונוחים לצורך שמירת קשר רציף באמצעים טכנולוגיים עם האב באופן יומי וקבוע. הצדדים יתאמו זמנים קבועים בהם הקטינים יהיו זמינים לצורך דיבור עם האב. האם תדאג כי אמצעים אלו יהיו זמינים לקטינים גם מעבר לזמנים הקבועים אשר יהוו המינימום בלבד.

ב. הגעה לישראל – האם תביא את הקטינים לישראל לכל הפחות 3 פעמים בשנה – למחצית חופשת הקיץ, עשרה ימים עד שבועיים בחגי תשרי או בחופשת חג המולד/חנוכה וכן לשבוע לפחות בחג הפסח. זמנים אלו יתואמו מראש עם האב.

ג. ביקורי האב באנגליה – האב יהיה רשאי לבקר את הקטינים באנגליה בתיאום עם האם ובהודעה של שבועיים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 18-04-51201 האם נ' האב
בפני כב' השופטת תמר סנונית-פורר

- ד. צו עיכוב היציאה מן הארץ של הקטינים יבוטל לאחר שיודע לבית המשפט כי ההכנות למעבר הושלמו במלואן וכי מלוא הפרטים הועברו לאב.
175. הוצאות – לאור אופי התובענה ולאור התוצאה סברתי כי יש להשית הוצאות על האב אך באופן נמוך. האב יישא בהוצאות האם בהליך בסך של 11,700 ₪.
176. פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.
177. המזכירות תסגור את התיק.
- ניתן היום, ז' שבט תש"פ, 02 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

תמר סנונית פורר, שופטת